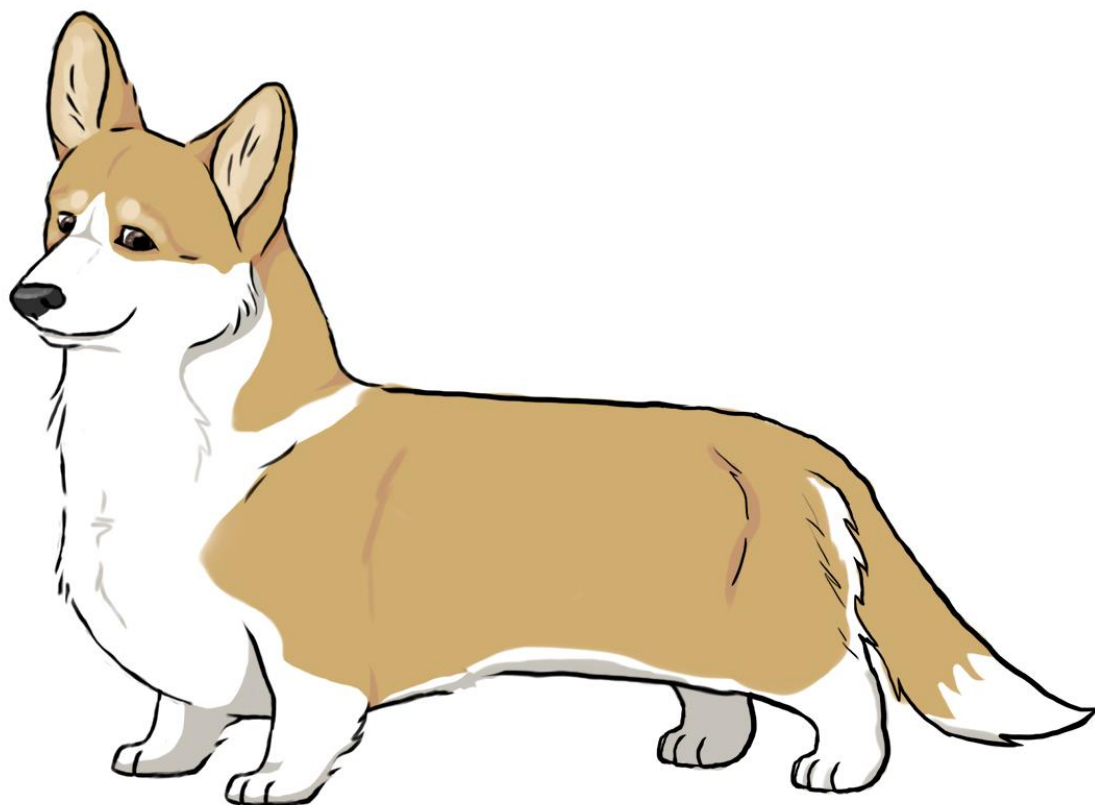

Jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2020-2024

WELSH CORGI PEMBROKE

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 17.3.2019
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 13.8.2019

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE	8
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja	8
4.1.2 Jalostuspohja	11
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	17
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	17
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	17
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	20
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	22
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	23
4.3. Terveys ja lisääntyminen	23
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	23
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	30
4.3.4 Lisääntyminen	36
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	37
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	38
4.4. Ulkomuoto	39
4.4.1 Rotumääritelmä	39
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	41
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	41
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	43
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	43
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	46
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	47
6.1 Jalostuksen tavoitteet	47
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	48
6.3 Rotujärjestyksen toimenpiteet	49
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	49
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	51
7. LÄHTEET	52
8. LIITTEET	52

1. YHTEENVETO

Welsh corgi pembroke on monipuolinen seuralainen nyky-yhteiskunnan tarpeisiin. Se soveltuu paitsi monenlaiseen harrastamiseen, myös aktiivisemman perheen lemmikiksi.

Alkuperäisessä karjakoirakäytössä welsh corgeja käytetään enää harvemmin, mutta niiden tulisi kuitenkin kyetä niin fyysisesti kuin psyykkisestikin alkuperäisiin tehtäviinsä.

Ensimmäiset welsh corgi pembroke't saapuivat Suomeen 1960-luvulla ja ensimmäiset cardiganit hieman myöhemmin 1970-luvun alkupuolella. Nykyinen kantamme pohjaa paitsi näihin alkuvuosien koiriin, myös lukuisiin tuonteihin eri puolilta maailmaa. Muotiurosten liiallinen käyttö on ajoittain vaarantanut welsh corgien geneettistä monipuolisuutta. Tämä ei kuitenkaan ole vielä näkynyt syntyneiden pentueiden sukusiitosasteen radikaalina nousuna, sillä muodissa olleet urokset ovat pääosin olleet aina uusia tuontikoiria. On kuitenkin selvää, että tulevaisuudessa keskimääräisen sukusiitosasteen mahdollista nousua tulee tarkoin seurata ja kannustaa kasvattajia tekemään ehkä valtavirrastakin poikkeavia jalostusvalintoja.

Rodun tulevaisuus näyttää hyvältä. Kansainvälisen yhteistyön helpottuminen ja uusi innokas harrastajasukupolvi turvaavat sen, että welsh corgeilla tulee jatkossakin olemaan vankka jalansija suomalaisessa koiramaailmassa. Suomessa molemmat welsh corgi rodut ovat vakiinnuttaneet vuosittaiset rekisteröintinsä noin 250-350 paikkeille.

Suomen Welsh Corgi Seura ry on perustettu vuonna 1971 ajamaan corginomistajien ja -kasvattajien etuja, järjestämään yhteistä toimintaa ja ohjaamaan jalostusta. Tällä hetkellä paikallista toimintaa on alaosastojen muodossa Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä ja Oulun seudulla sekä itsenäisenä paikallisyhdistyksenä Turussa.

Aktiivisimpia corgi-harrastajat ovat näyttelykänneissä. Corgeja nähdään myös agilitykilpailuissa, tottelevaisuuskokeissa ja rally-tokossa, joka erityisesti on kasvattanut suosiotaan rodunharrastajien keskuudessa.

Luonteiltaan suomalaiset corgit ovat pääosin rotumääritelmän mukaisia. Jotta ne olisivat sitä tulevaisuudessakin, tulee kasvattajien olla hyvin kriittisiä jalostuskoiriensa luonteiden suhteen. Mahdollinen arkuus, hermostuneisuus tai jopa aggressiivisuus tulee ottaa vakavasti. Ihanteellisimmillaan welsh corgit ovat ystävällisiä, älykkäitä ja pelottomia.

Welsh corgit tunnetaan pitkäikäisenä rotuna vailla yleistyneitä, vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia. Satunnaisia silmänsairauslöydöksiä ovat lähinnä olleet perinnöllinen harmaakaihi (HC), verkkokalvon vajaakehitys (RD) ja iiriksen I. värikalvon kehityshäiriö (PPM) sekä joitakin lieväasteisia lausuntoja ylimääräisistä ripsistä (distichiasis).

Muita raportoituja terveysongelmia ovat olleet eriasteiset selkäongelmat, eturaajojen kynnär- ja varttinäluun kasvuhäiriöt ja siitä aiheutuneet vaivat eturaajojen nivelissä, lonkkaniveldysplasia ja virtsakivet. Myös synnytysvaikeuksia (polttoheikkous, keisarinleikkaukset) on esiintynyt.

Rakenteeltaan welsh corgit ovat korkeuttaan pidempiä, vankkoja ja matalaraajaisia. Mataluus ei tarkoita jalattomuutta, eikä vankkuus kömpelyyttä, vaan koko koiran tulee olla ketterä ja voimakas korkeuttaan pidemmässä paketissa. Corgin rodunomaisen pituuden tulee tulla pitkästä rintakehästä ja vahvasta lanneosasta. Suomalaiset welsh corgit ovat ulkomuodollisesti laadukkaita ja kestävät vertailun kansainvälisestikin.

Jalostuskoirien viralliset terveystutkimukset perustuivat aikaisemmin kasvattajien ja rodunharrastajien vapaaehtoisuuteen, mutta 1.1.2013 astui rodulle voimaan ensimmäinen PEVISA-ohjelma, jonka mukaan rekisteröinnin ehtona oli lonkka- ja kyynärlausunto sekä silmätarkastus, joka ei saanut olla astutushetkellä 24 kk vanhempi. Vuoden 2020 alusta PEVISA-ehtoja tiukennettiin niin, että kahden D-lonkkaisen parittaminen ei ole enää mahdollista. Jalostuksesta poissulkevia silmälöydöksiä ovat PRA ja HC. Mikäli koiralla on PPM, mRD tai GRD, tulee se parittaa näiltä osin terveen kanssa. Terveystutkimusten lisäksi tulee huomioida, että PEVISA-ohjelman mukaan nartun tulee astutushetkellä

olla vähintään 18 kk ja uroksen vähintään 12 kk. Kahta luonnontöpöhäntäistä pembrokea ei saa parittaa keskenään (T-box mutaatio).

Jalostukseen käytettäville koirille Suomen Welsh Corgi Seura ry suosittelee myös mm. virallista selkälausuntoa sekä riittävää näyttelytulosta (vähintään JUN H). Tämän lisäksi rotujärjestö toivoo kasvattajien palauttavan sähköisen pentueseurantalomakkeen jalostustoimikunnalle.

Kuva 1. Welsh corgi pembrokella esiintyviä värejä ovat eri sävyiset punaiset ja soopelit valkoisin merkein sekä erilaiset variaatiot tricolour värityksestä.

2. RODUN TAUSTA

Welsh corgi pembroken taustaa on pohdittu paljon. Todenmukaisin teoria lienee että ruotsalaiset viikingit veivät mukanaan länsigöötanmaanpystykorvien esi-isiä Walesiin tai se, että he toivat corgin esi-isiä takaisin Ruotsiin sotasaaliina ja näin pohjustivat länsigöötanmaanpystykorvien syntyä. Sukulaisuus näiden kahden rodun, samoin kuin niiden työtapojen välillä on huomattava. Nämä pembroken alkukoirat sitten oletettavasti sekoittuivat corgiroduista vanhempana pidettyihin cardiganeihin ja rotujen tarinat yhtyivät. Alkuaikoina on tapahtunut risteytyksiä molempien muunnosten kesken ja vanhoista pembrokeiden sukutauluista voi löytää cardiganeja ja vastaavasti cardiganeilta myöhemmin pembrokeiksi tunnustettuja yksilöitä. Molemmilla corgiroduilla lienee ollut yhteistäkin taustaa.

Kuva 2. Corgit kuljettivat karjaa markkinoille pitkiäkin matkoja.

Corgeja oli Walesissa talonpojilla ja ne auttoivat tilan vartioinnissa ja karjan paimennuksessa. Lehmien ja hevosten potkut menivät yleensä matalan, keskinkertaisella nopeudella paimentavan koiran yli. Corgi oli korvaamattomaksi avuksi, kun karja piti ajaa markkinoille, joskus jopa Lontooseen saakka. Se paimensi päivät ja vartioi yöt. Tämä rankka elämä vaati sisukkuutta, notkeutta ja tarkkaavaisuutta. Nämä ovatkin corgin leimaa antavia ominaisuuksia tänäkin päivänä.

Englannin Kennelklubi tunnusti Welsh Corgin vasta vuonna 1925. Vuonna 1934 cardigan ja pembroke erotettiin omiksi roduikseen niin jalostus- kuin näyttelytarkoituksessakin.

Kuva 3&4: Maisemakuvaa Walesista ympäristössä, jossa rodun kantakoirat ovat asustaneet.

Eri linjat

Welsh corgi pembroket ovat levinneet maailmanlaajuisesti, mutta varsinaisiksi aktiivialueiksi rodun kotimaan, Iso-Britannian, lisäksi voidaan lukea Yhdysvallat, Australia, Uusi-Seelanti, Venäjä sekä monet Euroopan maat. Erityisiä linjaroja ei ole kuitenkaan havaittavissa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Welsh corgi pembroken suosio alkoi jo 1960-luvulla ja ensimmäinen pentue rekisteröitiin Suomessa 1964. Useita koiria tuotiin sekä Ruotsista että Iso-Britanniasta. Ne olivat sen aikaista hyvää tasoa ja useimmat korkeasti palkituista vanhemmista. Rodun uranuurtajana voidaan pitää Eeva-Maija Lautiaista

(kennel Nurkkaniemen), jonka lukuisat tuonnit loivat vankkaa pohjaa suomalaiselle corgikasvatukselle ja rodun tunnettavuudelle.

1970-luvulla rekisteröintimäärät lähtivät tasaiseen kasvuun. Koirakantamme sai uusia linjoja Australian ja Norjan tuontikoirista. Pembroket sai osakseen suurta ihailua ja uusia kasvattajia.

1980-luvulla Suomeen saapui yli 60 uutta tuontia Iso-Britanniasta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Suurin osa näistä tuli mukaan jalostuskäyttöön. Rekisteröintimäärät jatkoivat tasaista kasvua ja vuosikymmenen vaihteeseen tultaessa rekisteröintimäärät olivat lähes 300 pembrokea per vuosi. Rekisteröintimäärät huipentuivat 1990-luvulla ja korkeimmillaan se oli 1993 jolloin rekisteröitiin 438 pembrokea. Tämän jälkeen tilanne alkoi hiljalleen tasaantua ja vakiintua. Uusia tuontimaita olivat Viro, Puola, Sveitsi ja Yhdysvallat. Rodun pariin tuli uusia kasvattajia ja rotua tehtiin tunnetuksi muun muassa tottelevaisuuskokeissa. 1996 tuli voimaan häntien typistyskielto, mutta se ei vaikuttanut mainittavasti rodun suosioon ja kasvattajien aktiivisuuteen.

2000-luvulle saavuttaessa pembrokeiden vuosirekisteröinnit ovat asettuneet reilun 200 yksilön tuntumaan. Uusia tuontikoirien kotimaita olivat muun muassa Uusi-Seelanti, Venäjä, Tsekit, Kanada ja Alankomaat. Lisäksi kansainvälinen yhteistyö ja muun muassa keinosiemennysmahdollisuudet ovat laajentaneet geenipohjaa.

2010-luvulla tuonnit muualta Euroopasta ovat lisääntyneet edelleen ja mukaan on tullut myös Baltian maat uusiksi tuontimaiksi. Rekisteröintimäärät ovat vakiintuneet noin 250 yksilöön. Tuontikoiria rekisteröidään vuosittain useita kymmeniä.

Viimeisen kymmenen kahdenkymmenen vuoden aikana kiinnostus suomalaisia pembrokeja kohtaan on herännyt myös muualla maailmassa. Suomalaissyntyisiä koiria on viety eri puolille maailmaa.

Kuva 5. Welsh corgi pembroke alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan karjaa kuljettavana koirana. (kuva: TrueColors Photo @ 2016, USA)

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Helmikuun 10. päivä 1971 lausuttiin Suomen Welsh Corgi Seura ry – Finska Welsh Corgi Sällskapet rf:n perustamissanat Suomen Kennelliiton tiloissa Bulevardilla, Helsingissä. Yhdistys oli aluksi Suomen Seurakoiraliiton alainen rotua harrastava yhdistys, mutta toukokuun 6. päivänä 1978 Suomen Kennelliiton valtuusto hyväksyi Suomen Welsh Corgi Seuran rotujärjestöksi.

Suomen Welsh Corgi Seuran tehtävä on toimia welsh corgi cardigan ja welsh corgi pembroke –rotujen rotujärjestönä. Sen tarkoituksena on edistää rotujen jalostusta, oikeaa kasvatusta sekä toimia rodunharrastajien yhdyssiteenä. Päämääräänsä yhdistys pyrkii erilaisen valistustyön avulla, sekä osallistumalla näyttelyihin, kursseihin ja kokeisiin tai itse niitä järjestämällä. Jäsenmäärä vuoden 2013 lopussa oli reilu 1000. Corgiseuran toiminta-alueena on koko Suomi. Jotta yhdistyksentoiminta tavoittaisi jäsenistöä paremmin, on perustettu neljäpaikallista alaostoa, jotka tahoillaan järjestävät erilaisia tapahtumia. Yhdistyksen jäsenlehti Corgiset on ilmestynyt vuodesta 1976.

Taulukko 1. Suomen welsh corgi seura ry:n jäsenmäärät vuosina 2011-2018

v.2011	v.2012	v.2013	v.2014	v.2015	v.2016	v.2017	v.2018
1031	1045	1041	1022	1024	1037	1010	1077

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen Welsh Corgi Seuralla on jalostustoimikunta, jonka toimintapiirissä ovat molemmat rotujärjestön edustamat rodut. Jalostustoimikunta kokoontuu tarvittaessa. Jalostustoimikunnan valinta tapahtuu yhdistyksen hallituksen toimesta kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan. Työskentely tapahtuu hallituksen valvonnan alaisena.

Jalostustoimikunnan keskeisimpiä tehtäviä ovat tiedon kerääminen, jakaminen ja tilastointi sekä neuvonta ja ohjaus. Rotujärjestön lehdessä julkaistaan jalostustoimikunnan kirjoittamia artikkeleita ja raportteja. Lisäksi jalostustoimikunta ylläpitää rotujärjestön internetsivuilla erityistä jalostusosiota. Jalostustoimikunta vastaa tarvittaessa kirjallisesti jalostustiedusteluihin. Ulkomuototuomareiden erikoiskoulutus ja koearvostelut sekä kasvattajille suunnatut koulutuspäivät ovat myös jalostustoimikunnan järjestämisvastuulla.

Pentuvälitys ja rotuneuvonta ovat osa jalostustoimikuntaa. Niiden tehtävänä on antaa tietoa roduista, saatavilla olevista pennuista, tulevista pentueista ja mahdollisista kotia vaihtavista aikuisista koirista. Pentuvälitys on kasvattajille maksutonta palvelua.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013, www.kennelliitto.fi

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Welsh corgi pembroken suosio on vakiintunut reilun 200 yksilön paikkeille vuosirekisteröinnissä. Myös uusia tuontikoiria tuodaan vuosittain noin kymmenkunta ja kasvattajat ovat käyttäneet myös ulkomaisia uroksia nartuilleen.

Rotu ei ole jakautunut erilaisiin pienempiin populaatioihin (sukulinjoihin) esimerkiksi käyttötarkoituksen mukaan.

Taulukko 2. Vuosilasto – rekisteröinnit

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Pennut (kotimaiset)	273	207	294	237	220	220	240	236	270	221
Tuonnit	20	9	11	9	9	5	5	11	8	4
Rekisteröinnit yht.	293	216	305	246	229	225	245	247	278	225
Pentueet	52	44	62	51	51	47	48	48	56	48
Pentuekoko	5,2	4,7	4,7	4,6	4,3	4,7	5	4,9	4,8	4,6
Kasvattajat	36	33	35	33	35	33	34	38	42	32
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	35	26	32	32	29	34	34	32	36	28
- kotimaiset	22	19	21	26	22	25	26	22	27	18
- tuonnit	12	7	9	5	3	6	6	7	8	7
- ulkomaiset	1	0	2	1	4	3	2	3	1	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 5 kk	3 v 4 kk	3 v 5 kk	3 v 2 kk	3 v 2 kk	3 v 5 kk	3 v	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 9 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	52	44	61	51	51	47	48	48	56	48
- kotimaiset	47	38	57	48	47	44	46	41	56	46
- tuonnit	5	6	4	3	4	3	2	7		2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 1 kk	2 v 11 kk	3 v 5 kk	3 v 3 kk	3 v 2 kk	3 v 3 v	3 v 8 kk	3 v 3 kk	3 v 5 kk	2 v 9 kk
Isoisät	56	50	60	57	48	49	52	52	50	49
Isoäidit	73	62	78	68	66	67	69	67	76	63
Sukusiitos- prosentti	1,67	1,81	1,17	1,55	2,33	1,66	1,86	1,35	2,19	1,46

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla. Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan

tasalaatuksia ja periyttämismuutoksia eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittyessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

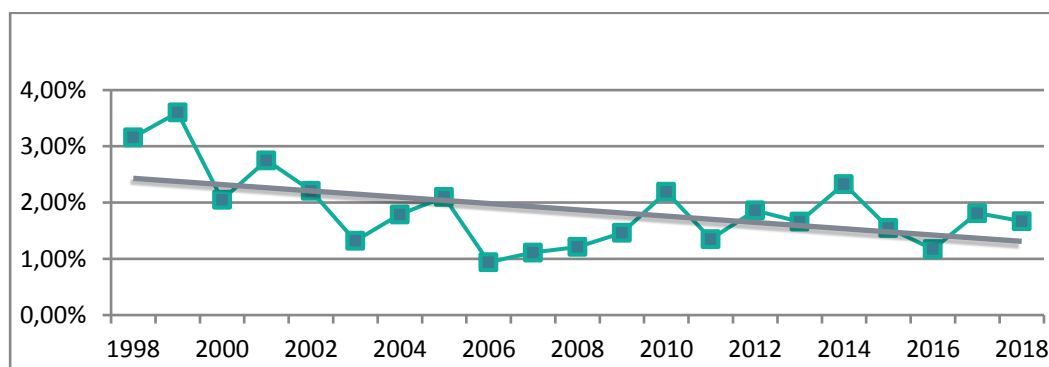
Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016) www.kennelliitto.fi

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Welsh corgi pembroken keskimääräinen sukusiitosprosentti on vaihdellut vuositasetta. Uusien tuontien vaikutus näkyy sukusiitosprosentin laskemisena ajoittain. Kasvattajien välinen yhteistyö yli maanrajojen sekä tuontikoirien hankinta on yleistynyt ja helpottunut. Tuontikoirien vaikutus näkyy sukusiitosprosentin laskuna pitkällä aikavälillä.

Kaavio 1. Sukusiitosprosentin pembrokeilla Suomessa 1988-2018.

Vaikka sukusiitosprosentti on pitkässä mittakaavassa lievästi laskusuuntainen, vaikuttaa siihen hidastavasti 90-luvulla tehdyt jalostusvalinnat, sekä sukutaulujen samankaltaisuus. Nykyisin koirat eivät välttämättä näytä lähisukulaisilta tarkasteltaessa 3- tai 4-sukupolvea, mutta pidemmässä sukutaulussa kertautuvat helposti ne tuontikoirat, joita noina vuosina käytettiin runsaasti tai jotka nousevat voimakkaasti esille niiden vuosien isoisä- tai isoäititilastoissa.

Taulukko 3. Vuosina 1988-2018 eniten jalostukseen käytetyt urokset.

#	Uros	2.polven jälkeläiset	2.polven pentueet	Omat jälkeläiset	Omat pentueet
1	HILDENMANOR ANNLINE COPY	381	97	156	33
2	NATURAL PARTISAN	367	74	145	29
3	BELROYD NUT PECKER	365	93	260	58
4	ADONICUS	278	71	115	22
5	FOXLLYN AUTUMN THOUGHTS	232	47	79	16
6	KILVEWOOD OCTOBER MIST	230	48	69	17
7	RIVONA SUCH SELECTION OF	226	58	112	27
8	ELFWISH LEPRECHAUN AT	221	47	40	9
9	CRAIGYCOR RUM PUNCH	198	45	97	17
10	TUULANTEI REMU	191	40	33	6

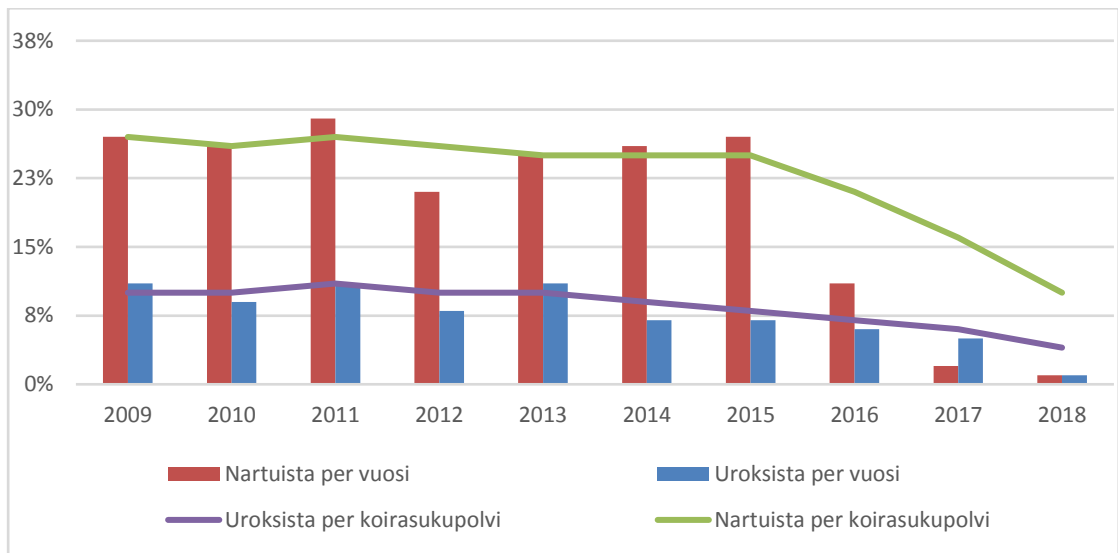
Taulukko 4. Vuosina 1988-2018 eniten jalostukseen käytetyt nartut.

#	Narttu	2.polven jälkeläiset	2.polven pentueet	Omat jälkeläiset	Omat pentueet
1	ZO-FO AMULETTI	175	33	12	3
2	DWYNELLA KIWI CHANCE FOR ANNLINE	168	38	13	2
3	NATURAL MADAM BUTTERFLY	155	32	22	4
4	FIORD'S FAITHFUL QUEEN	145	30	14	2
5	ULTIMA THULEN AUSPICES ANGEL	132	34	19	3
6	FINNHEELER FIREWORKS	129	31	25	5
7	ANNLINE'S GOLDEN DESIGN	122	25	17	4
8	ANNLINE'S QUEEN OF WISHES	119	23	14	2
9	NATURAL OCTOPUSSY	105	27	16	4
10	DASTON BAMBOO	104	23	21	4

4.1.2 Jalostuspohja

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Vain noin 5-10% syntyneistä welsh corgi pembroke uroksista päätyy jalostuskäyttöön. Narttujen osalta prosentti näyttää vakiintuneen noin 25-30 prosenttiin. Lukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon, ettei viimeisimpien vuosien kaikkia jalostuskoiria ole vielä ehditty tilastointihetkellä käyttää jalostukseen ja näin ollen luvut ovat näinä vuosina huomattavasti pienemmät.

Kaavio 2. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuudet syntyneistä

Taulukko 5. Jalostuspohja

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Per vuosi										
- pentueet	52	44	62	51	51	47	48	48	56	48
- jalostukseen käytetyt eri urokset	35	26	32	32	29	34	34	32	36	28
- jalostukseen käytetyt eri nartut	52	44	61	51	51	47	48	48	56	48
- isät/emät	0,67	0,59	0,52	0,63	0,57	0,72	0,71	0,67	0,64	0,58
- tehollinen populaatio	60 (58%)	48 (55%)	62 (50%)	57 (56%)	54 (53%)	56 (60%)	56 (58%)	55 (57%)	63 (56%)	52 (54%)
- uroksista käytetty jalostukseen	1 %	5 %	6 %	7 %	7 %	11 %	8 %	11 %	9 %	11 %
- nartuista käytetty jalostukseen	1 %	2 %	11 %	27 %	26 %	25 %	21 %	29 %	26 %	27 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	209	208	211	197	194	199	200	213	230	229
- jalostukseen käytetyt eri urokset	72	70	83	83	84	86	80	84	83	82
- jalostukseen käytetyt eri nartut	160	155	159	162	161	156	147	171	185	174
- isät/emät	0,45	0,45	0,52	0,51	0,52	0,55	0,54	0,49	0,45	0,47
- tehollinen populaatio	152 (36%)	147 (35%)	162 (38%)	164 (42%)	164 (42%)	164 (41%)	153 (38%)	169 (40%)	175 (38%)	169 (37%)
- uroksista käytetty jalostukseen	4 %	6 %	7 %	8 %	9 %	10 %	10 %	11 %	10 %	10 %
- nartuista käytetty jalostukseen	10 %	16 %	21 %	25 %	25 %	25 %	26 %	27 %	26 %	27 %

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen

sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $N_e = 4 * N_u * N_n / (2 * N_u + N_n)$, jossa

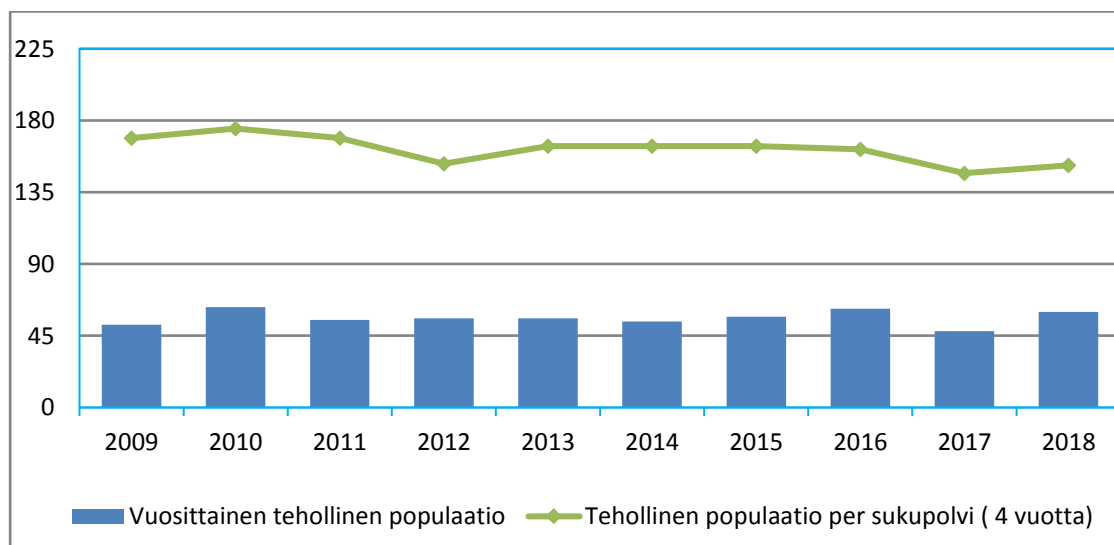
- N_u on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- N_n neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla rodustamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahan ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016, www.kennellitto.fi

Welsh corgi pembroken vuosittainen tehollinen populaatiokoko on viime vuosia tarkastellessa alkanut laskea, huolimatta siitä, että kansainvälinen jalostusyhteistyö on lisääntynyt ja uusia tuontikoiria tuodaan vuosittain entistä enemmän.

Kaavio 3. Welsh corgi pembrokeiden tehollisen populaation kehitys

Taulukko 6. Vuosina 2009-2018 eniten jälkeläisiä saaneet urokset

		Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros	Pentu-eita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentu-eita	Pentuja	Pentu-eita	Pentuja
1	PROMISEHILL NO GREATER KISS (ANNLINE'S MY WAYS CHANCE x PROMISEHILL IRISH MIST)	11	56	2,32 %	2 %	16	65	11	56
2	TRIAD PANORAMIC (BRYNLEA WILLOWISP I GOT RHYTHM x TRIAD SIMPLY CURIOUS)	11	55	2,27 %	5 %	15	80	11	55
3	CAAMORA J-LO ANNLINES DANCING WITH STARS (CAAMORA GANDY DANCER HSAS x TALLYRAND TWINKLING OF AN EYE)	10	50	2,07 %	7 %	39	157	10	50
4	MISTYCOR CUSTOM MADE AT BERYLLOS (SALVENIK SUPER DUPER STAR x STYLE LIFE RANDEWOO NIGHT)	9	49	2,03 %	9 %	1	4	9	49
5	CAAMORA SHAMQUIN I HAVE A DREAM FOR ANNLINE (CAAMORA TALLY HO FOXTROT x SHAMQUIN EMEI SHAN)	9	47	1,94 %	11 %	5	31	9	47
6	DRAGONJOY FALLEN ANGEL (REDBARON x SUNGIFTCHRISTABEL)	7	44	1,82 %	12 %	26	109	9	54
7	ROWELLS BILLY THE KID (HAYWIRE'S MODERATO x PISHANEL EUROPE)	8	44	1,82 %	14 %	10	52	8	44
8	BERYLLOS BLACK CHARMER (BERYLLOS LOOK ME OVER x BERYLLOS DAD'S GIRL)	12	44	1,82 %	16 %	7	33	12	44
9	MISTYCOR OPEN HEART FOR LOVE (SALVENIK SET TO STAR x DWYNELLA GIMME THAT LOOK)	7	41	1,70 %	18 %	2	3	7	41
10	ANDVOL HELLY BERRY (HUM'NBIRD JESSE STONE x ANDVOL ESKADA)	8	40	1,65 %	19 %	3	12	8	40
11	HAYWIRE'S VERWOOD REGGAE (HAYWIRE'S WINDS OF CHANGE x ANIANOL GALADRIEL)	8	39	1,61 %	21 %	18	71	8	39
12	ANNLINE'S MY WAYS CHANCE (CRAIGYCOR RUM PUNCH x DWYNELLA KIWI CHANCE FOR ANNLINE)	7	38	1,57 %	23 %	24	123	11	52
13	WALES TALE'S SPRING TIME (MAPLECREEK BERYLLOS TIME TO FLY x WALES TALE'S AUTUMN TREASURE)	10	38	1,57 %	24 %	13	57	10	38
14	CRAIGYCOR MR BO JANGLES (SHAVALS FIRE CLASSIC AT CRAIGYCOR x ELFWISH AMY OF WYNDTREE AT CRAIGYCOR)	8	37	1,53 %	26 %	25	142	8	37
15	TRIAD DRESSED FOR SUCCESS (WOODSEGE BRYNLEA NOIR LIKE ME x TRIAD LITTLE BLACK DRESS FOR CAAMORA)	8	37	1,53 %	27 %	10	48	8	37

Taulukko 7. Vuosina 2009-2018 aikana eniten jälkeläisiä saaneet nartut.

		Tilastointiaikana			Toisessa sukupolvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	CLOUDMOORE WHAT THE FOX SAY (ANNLINE'S REACH FOR THE STARS x CLOUDMOORE VANILLA FUDGE)	3	25	1,03 %	2	16	3	25
2	SVARZEKOKS EXCLUSIVE GOLD (PIRTEK ARGENTO VIVO x SVARZEKOKS YOLLIE YO-YO)	5	24	0,99 %	5	32	5	24
3	FATIKON INDISPENSABLE (TUBBYDOG'S ACT x FATIKON BRENDA THEBRAVE)	4	22	0,91 %	10	36	5	29
4	DAUSHAUFEN CHARMING FAME (ANNLINE'S GREAT CHANCE x DREAMBOAT'S FOR KEEPS)	4	22	0,91 %	6	39	4	22
5	CLOUDMOORE VANILLA FUDGE (CRAIGYCOR MR BO JANGLES x ANNLINE'S WORLD OF DESIGN)	4	22	0,91 %	6	36	4	22
6	FATIKON COLLABORATOR (DREAMBOAT'S FULL MOON x FATIKON INDISPENSABLE)	3	22	0,91 %	1	7	3	22
7	DREAMBOAT'S I'M SO PRETTY (DREAMBOAT'S GREAT PRECIOUS x DREAMBOAT'S EXTRAVAGANZA)	3	21	0,87 %	3	13	3	21
8	CLOUDMOORE APPLE OF MY EYE (WICKHAM O'R TIRROEDD ISEL x CLOUDMOORE BE MY LOVER)	3	21	0,87 %	0	0	3	21
9	SUONSYRJÄN BETTY BOOP (METUNAI KING MUFFERSON x DAUSHAUFEN CHARMING FAME)	4	19	0,79 %	3	12	4	19
10	SUUKKOSUUN LITTLE MISS PIGGY (SACARON QUICKSILVER x COOKIE SUUKKOSUUN KINBERGER'S)	2	19	0,79 %	0	0	2	19
11	NADEZHNY STRAZH VASILISA (SVARZEKOKS DONE FOR RUSSIA x TEAM LEIKSAID BRAVY FOX)	3	19	0,79 %	0	0	3	19
12	CLOUDMOORE BE MY LOVER (ANNLINE'S KISSES-N-LOVE x ANNLINE'S WORLD OF DESIGN)	4	18	0,74 %	10	60	4	18
13	SUONSYRJÄN GOTTA BE GOOD (ROWELLS BILLY THE KID x SUONSYRJÄN COUNTESS SWEETIE)	3	18	0,74 %	1	5	3	18
14	ANNLINE'S HOPE FOR NEW DESIGN (CRAIGYCOR MR BO JANGLES x ANNLINE'S ULTRA DESIGN)	3	18	0,74 %	6	39	3	18
15	DAME FOX AMANDA (MAPLECREEK MONTGOMERY x IMAGO'S XANTHOUS VIXEN)	2	18	0,74 %	3	16	2	18

Jalostuskoirien käyttömäärät

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen welsh corgi pembroken elinikäiselle jälkeläismäärälle Suomessa on tällä hetkellä vuosien 2015-2018 rekisteröintimäärien perusteella laskettuna 53 jälkeläistä (kts. kohta 4.1). Yllä olevassa taulukossa kaksi ensimmäistä urosta ylittää jo tämän jälkeläismäärän.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Jalostusuroslistan (taulukko 6) ensimmäisenä on yhdellätoista pentueellaan ja 56 jälkeläisellään suomessa syntynyt Promisehill No Greater Kiss, jonka isä Annline's My Ways Chance löytyy jalostusurosten sijalta 12. Seuraavat 5 käytetyintä urosta ovat tuontikoiria.

Uroslistan seitsemäs Rowells Billy The Kid on isänä narttulistan kolmanneltatoista sijalta löytyvälle Suonsyrjän Gotta Be Good.

Uroslistan sijalla 14 oleva Irlantilaissyntyinen Craigycor Mr Bo Jangles on isänä narttulistan sijalta 5 löytyvälle Cloudmoore Vanilla Fudge ja sijalta 14 löytyvälle Annline's Hope For New Design.

4.1.3 Rodun populaatiot eri maissa

Iso-Britanniasta on viety koiria ympäri maailmaa, mutta liikenne on ollut kovin yksisuuntaista. Lähes kaikkialla maailmassa suosituimmat jalostuskoirat ovat englannintuonteja tai niiden jälkeläisiä. Koirista erityisesti Belroyd Nut Cracker löytyy sukutauluista kaikkialla maailmassa. Kyseisen koiran täysveli on Suomessa kaikkien aikojen käytetyin jalostusuros 260 jälkeläisellään. Pohjoismaissa ei ole ollut paljoakaan kasvattajien välistä yhteistyötä. Jo ennen rajojen sulkeutumista kasvattajat kokivat olevansa omavaraisia tuontikoirien suhteen, joten ei ollut juurikaan tarvetta hakea jalostusmateriaalia muista Pohjoismaista. Naapurimaissa voimaantunut häntien typistämiskielto sai aikaan ilmiön, että jalostustyössä keskityttiin siellä ensisijaisesti luonnontöphäntien kasvattamiseen kokonaisuuden kustannuksella. Suomalaisille hännällinen pembroke ei ollut ongelma vaan kasvatus työ jatkui ja jatkuu edelleen kokonaisvaltaisena. Tämän johdosta Pohjoismailla olisi sukutaulullisesti annettavaa toisilleen.

Suomalaisten yhteistyö keskieuropalaisten kasvattajien kanssa on vilkastumassa. Tiedetään, että siellä on runsaasti jalostusmateriaalia hyödynnettäväksi ja tuonti sekä vienti on vilkastunut kovasti. Venäläiset ovat panostaneet voimakkaasti jalostuskoiriensa hankintaan. Koiria on tuotettu eri puolilta maailmaa huippusuvuista ja voidaan olettaa, että tulevaisuudessa venäläisten panos corgi-kasvatuksessa tulee olemaan maailmanlaajuisesti hyvin merkittävä. Yhdysvalloissa on lukumäärällisesti eniten rodun edustajia. Suuresta ja vanhasta populaatiosta johtuen Yhdysvalloissa on koirakanta, josta löytyy eniten sukutaulullisia variaatioita. Tällä hetkellä muodissa olevat jalostusurokset pohjautuvat pääosin australialaisiin ja uusiseelantilaisiin koiriin, joiden sukutaulut taas pohjautuvat hyvin voimakkaasti Iso-Britannian johtaviin linjoihin.

Taulukko 8. Welsh corgi pembroken rekisteröintimääriä eri maissa

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tanska	43	48	34	41	57	43	59	89	60
Puola	64	72	43	81	47	44	54	120	150
Norja	61	73	63	80	37	36	56	68	69
Iso-Britannia	329	363	371	333	328	274	366	393	456
Ruotsi	41	51	53	48	67	49	80	99	152

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Jalostuspohjaa kaventavaa yksittäisten jalostuskoirien liiallista käyttöä on huomioitu ja kasvattajat etsivät enenevässä määrin vähän käytettyjä uroksia jalostukseen. On kuitenkin huomioitavaa koirien muut keskinäiset sukulaisuussuhteet, jotta jalostusvalintoja voidaan jatkossa tehdä kasvattamatta sukusiitoskerrointa liikaa.

Welsh corgi pembroken rekisteröinnit näyttäisivät vakiintuneen 210–300 välille. Uusia tuonteja rekisteröidään vuosittain noin 10. Muissa pohjoismaissa rekisteröintimäärät ovat selkeästi Suomea

pienemmät. Pentueiden sukusiitosasteet ovat vuosien aikana pysyneet lähes samana keskimäärin noin 1,5%.Yksittäisten tuontiurostojen suosiminen jalostuksessa lisää toisen polven jälkeläisten määrää, joten jatkossa sukusiitosaste saattaa edelleen nousta. Tosin uutta verta tuodaan vuosittain. Jalostukseen käytön ikä on vakiintunut sekä uroksilla että nartuilla noin kolmen vuoden ikään.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan Welsh corgi pembroken tulee olla avoin ja ystävällinen. Se ei koskaan saa olla hermostunut eikä aggressiivinen. Tarkkaavaisuus ja tarmokkuus ovat sille tunnusomaisia luonteenpiirteitä. Welsh corgi pembroken tulee olla rohkea, oppivainen ja työskentelyyn soveltuva. Pembroke on corgiroduista avoimempi. Se on tyypillisimmillään nopeasti syttyvä ja vilkas. Koska näyttelyt ovat rodunharrastajien keskuudessa yleisin harrastusmuoto, eivät rotumääritelmän mukaiset luonneominaisuudet tule esille kattavasti. Alkuperäinen käyttötarkoitus karjaa kuljettavana koirana on vaatinut itsevarmuutta ja jopa röyhkeyttä. Nykyään pembrokeket ovat seurakoiramaistumassa ja rodunomaiset työkoirapiirteet jäävät jalostusvalinnoissa taka-alalle. Suuntaus ei välttämättä ole huono asia, sillä 1970-luvulla corgit tunnettiin esimerkiksi eläinlääkäreiden keskuudessa häijyinä ja äreinä asiakkaina. Vaarana on kuitenkin se, että corgin olemuksesta menetetään se erityinen kipinä, joka erottaa sen muista seurakoiraroduista.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rotu ei ole jakautunut eriytyneisiin linjoihin.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Luonteen ja/tai käyttöominaisuuksien testaaminen ei kuulu welsh corgi pembroken PEVISA-ohjelmaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Suomen Welsh Corgi Seura ry otti käyttöön koiranomistajille tarkoitetun terveys- ja käyttäytymiskyselyn 2000-luvun alkupuolella. Vastauksia saatiin tuolloin kuitenkin hyvin niukasti. Sama kysely julkaistiin sähköisenä yhdistyksen Internet-sivuilla syksyllä 2013. Vuoden 2018 loppuun mennessä vastauksia on kertynyt yhteensä 222 welsh corgi pembrokesta. Käyttäytymisosiassa valittavana oli useita erilaisia arjen termejä, joista koiranomistajat valitsivat sen/ne, jotka kuvasivat koiraansa parhaiten.

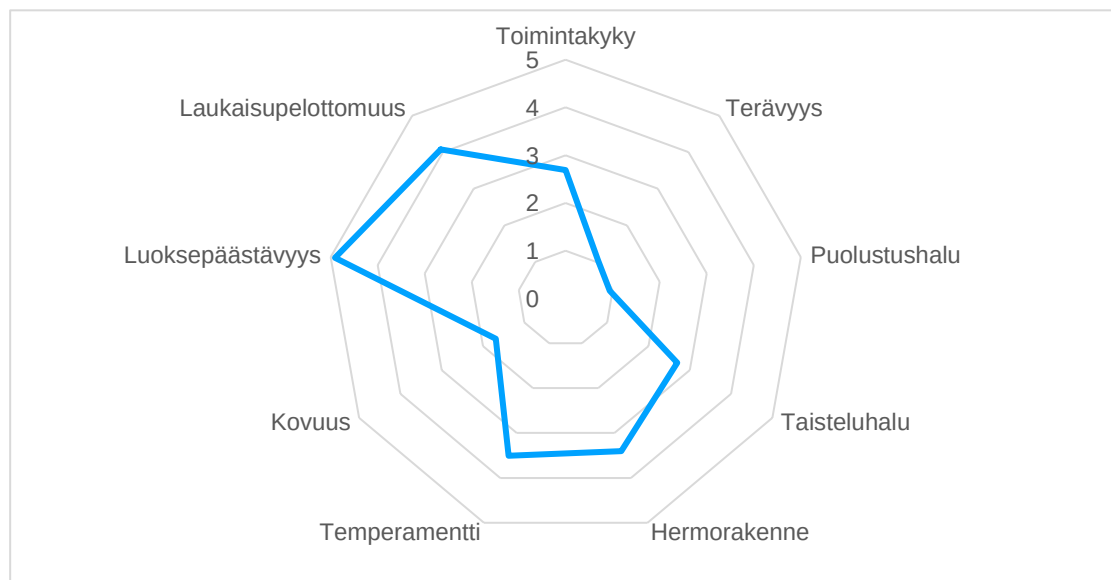
Kaavio 4. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä vastaajat ottivat kantaa myös yleisesti rodun luonteesiin. Mielenpitojen jakautuminen esitetty kaaviossa.

Yleisimmäksi käyttötarkoitukseksi (58 % vastaajista) welsh corgi pembrokeille ilmoitettiin aktiivinen lenkkeily.

53 %	täysin seura- ja perhekoira
58 %	aktiivinen lenkkeily
20 %	koirakoulussa käyminen
17 %	tottelevaisuuskoulutus
8 %	TOKO-kilpailut
38 %	koiranäyttelyt satunnaisesti
12 %	koiranäyttelyt aktiivisesti
14 %	agility omaksi huviksi
8 %	agility-kilpailut
9 %	rally-toko
1 %	koiratanssi
8 %	verijalki (mejä)
2 %	pelastuskoiratoiminta
3 %	kaverikoiratoiminta
3 %	paimennus harrastusmielessä

Luonnetesti

Luonnetestin tarkoitus on arvioida koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. (lähde: www.kennelliitto.fi). Vuosina 2009–2018 luonnetesteihin on osallistunut 83 welsh corgi pembrokea, näistä kahden testaus on keskeytetty.

Kaavio 5. Yhteenveto vuosina 2009-2018 luonnetestin loppuun saakka suorittaneesta 81 suomalaisesta welsh corgi pembrokesta. Kaavion uloin reuna kuvaa aina ominaisuuden suurinta/voimakkainta ominaisuutta. Nämä ominaisuudet kuvaavat hieman alhaista toimintakykyä lukuun ottamatta hyvin pembroken ihanneluonnetta.

Luoksepäästävyys oli suurimmalla osalla (66/83) hyväntahtoinen, luoksepäästävä ja avoin. Koirista 15 todettiin luoksepäästäviksi, mutta aavistuksen tai hieman pidättyväisiksi.

Toimintakykyä voisi kuvata rohkeutena toimia oudoissa ja uusissa tilanteissa. Welsh corgi pembrokeilla tulisi olla toimintakykyä, mutta tämän osa-alueen kohdalla hajontaa tuli jonkin verran. Yli puolella (41)

se kuitenkin todettiin kohtuulliseksi tai hyväksi Loput saivat arvosanan pieni tai riittämätön.

Terävyys on koiran taipumusta reagoida aggressiivisesti siihen kohdistuvaan uhkaan. Suurella osalla testatuista pembrokeista (51/83) terävyys todettiin pieneksi ja 13 koiraa sai arvion, ettei niillä ole lainkaan terävyyttä. Kohtuullista tai suurta terävyyttä osoitti 17 testattua welsh corgi pembrokea. Yhdelläkään testatulla ei ollut jäljelle jääviä hyökkäyshaluja.

Koiran halu puolustaa omaa laumaansa kutsutaan luonnetestitermeillä puolustushaluksi. Testitulosten perusteella on todettava, että pembrokeilla se on yleisimmin joko pieni (40) tai kohtuullinen, hillitty (18). Loput 23 todettiin haluttomiksi puolustamaan testitilanteen hyökkäyksessä laumaansa.

Taisteluhalu kuvaa koiran synnynnäistä taipumusta nauttia kehonsa käytöstä saavuttaakseen haluamansa päämäärän. Se ilmenee yleensä leikkimishaluna. Tämä erikoiskoe on osoittanut welsh corgi pembrokeiden taisteluhaluun olevan pääasiassa kohtuullista (33), kohtuullisen pientä (10) tai pientä (29). Taisteluhalultaan suureksi todettiin kaksi koiraa ja riittämättömäksi 7 koiraa.

Hermorakenne tarkoittaa koiran paineensietokykyä voimakkaasti stressaavissa tilanteissa. Hyvä hermorakenne auttaa koiraa selviämään vaihtelevissa arjen tilanteissa. Tälle osa-alueelle luonnetestissä on annettu suuri painoarvo. Testatuista 83 pembrokesta 71 sai tästä arvosanakseen ”hieman rauhaton” tai ”hermostunein pyrkimys”. Se tarkoittaa, että koira selviytyy kaikista testin osasuorituksista, mutta siinä on havaittavissa merkkejä rauhattomuudesta ja henkisestä rasittumisesta. Luonnetestituomarit kuvaavat näitä tuloksia usein ”hyviksi arjen hermoiksi”. Hermoiltaan tasapainoisiksi todettiin 7. Vähän hermostuneiksi luokiteltiin 2 ja hermostuneeksi 1 welsh corgi pembroke.

Temperamentti on koiran käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta ja kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Se tarkoittaa kohtuullisen nopeaa reaktiokykyä ja oikein suuntautunutta huomiointia testitilanteissa. Testatut pembrokot todettiin suurimmaksi osaksi kohtuullisen vilkkaiksi (43). Arvion ”vilkas” sai 32 ja ”erittäin vilkas” 6 koiraa. Asteikon toisessa päässä olevia arvioita välinpitämättömyydestä ja apaattisuudesta ei saanut yksikään testatuista pembrokeista.

Kovuudella tarkoitetaan koiran kykyä unohtaa epämiellyttävät asiat. Testitulosten perusteella pembrokot ovat hieman pehmeitä (47/83). Ne näyttävät selvästi muistavansa epämiellyttävät asiat, mutta pystyvät ohjaajansa tukemana ohittamaan paikan, jossa sitä pelästytettiin. Pehmeäksi testattiin 29 koiraa ja erittäin pehmeäksi 1 koira. Pehmeä koira näyttää selvästi pelästyneensä muistaen ikävät asiat suhteellisen pitkänkin palautumisen jälkeen, vaatien myös ohjaajalta runsaasti houkuttelemista. Kova koira ei muistele ikäviä asioita. Arvosanan ”kohtuullisen kova” sai testatuista kolme.

Luonnetestin lopuksi testataan myös laukaisuvarmuus. Koirista kymmenen todettiin reagoivan laukauksiin pelokkaasti. Loput 71 olivat joko laukaisuvarmoja (38) tai laukaisukokemattomia (31) ja kaksi koirista todettiin paukkuärtyisäksi. Laukaisukokemattomana pidetään koiraa, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee. Paukkuärtyisäksi tulkitaan koira, jolle ampuminen aiheuttaa selviä aggressiivisia reaktioita äänen suuntaan.

MH-luonnekuvaus

MH-kuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenomaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. MH-kuvauksessa on kymmenen eri osiota, joissa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota.

Suomessa MH-kuvaukseen on vuoden 2018 loppuun mennessä osallistunut 11 pembrokea. Näistä kymmenen koiran kuvaustulokset ovat käytettävissä, sillä 1 koiran kohdalla luonnekuvaustapahtuma on keskeytynyt ohjaajan aloitteesta. Rotujärjestön toiveena on, että corginomistajat veisivät koiriaan MH-kuvaukseen aktiivisemmin. MH-kuvauksessa käyneiden koirien kuvaustuloksessa on esitetty erillisessä liitteessä (liite 1).

Näyttelyt

Rodunharrastajien keskuudessa yleisin harrastusmuoto on koiranäyttelyt. Niissä luonneominaisuuksia ei kuitenkaan mitata kattavasti ja vertailukelpoisesti. Näyttelyarvosteluihin lisätty käyttäytymisen kuvaus on lähes poikkeuksetta ollut valinnassa ”käsiteltävissä”. Vuonna 2016 welsh corgi pembrokeille kirjattiin 1272 näyttelykäyntiä, näistä yhdessä arvostelussa käyttäytymisen kuvaus oli kohdassa ”väistää” ja yhdessä ”vihainen, täytetty lomake aggressiivisesta käytöksestä. Vuoden 2017 1494 näyttelykäynnistä kaikki koirat olivat merkitty ”käsiteltävissä”.l

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Welsh corgi pembrokeilla ei ole merkittäviä luonne- ja käyttöominaisuuksia eri maiden populaatioiden välillä, sillä kaikkialla maailmassa rodun käyttötarkoitus on pääasiassa seura- ja harrastekoiria.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolesta riippumatta welsh corgi pembroket tarvitsevat johdonmukaisen kotikasvatuksen. Nuoret urokset voivat kuitenkin helposti mitellä omistajiensa kärsivällisyyttä pehmeämmiksi ja oppimishaluisemmiksi miellettyjä narttuja enemmän.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut karjan paimentaminen ja kuljetus sekä lauman vartiointi yöaikaan. Koira tarvitsi tehtävänsä sisukkuutta, notkeutta ja tarkkaavaisuutta. Rakenteen oli oltava kunnossa, että koira kesti työn rasituksen.

Corgi paimentaa karjaa haukkumalla ja/tai näykkimällä karjaa takaraajoista ohjaten laumaa haluttuun suuntaan. Matalajalkaisina ne välttävät paremmin nautojen mahdollisia potkuja kuin korkearaajaisemmat koirat.

Rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa ei koiria tänä päivänä juuri ole. Joitakin yksittäisiä koiria on paimennustehtävissä nautakarjatiloiilla. Myös joitakin lammaspaimenia löytyy, mutta tulee muistaa, että rotu on tarkoitettu nimenomaan nautojen paimennukseen.

Paimennustaipumustestaukset

Rodunharrastajien keskuudessa heränneen kiinnostuksen vuoksi Suomen welsh corgi seura on järjestänyt paimennustaipumustestin nautoilla vuosina 2011 ja 2012. Corgeja on testattu yhteensä 60, joista pembrokeja 27 kpl.

Testaajana toimi molemmilla kerroilla ruotsalainen Örjan Skoglund, joka on ollut kehittämässä Ruotsin paimennustaipumustestiä länsigöötanmaanpystykorville. Testillä on pitkät perinteet ja samalla tavalla on koiria testattu siellä jo 90-luvulta alkaen. Corgien testit on tehty samalla menetelmällä ja samalla arviointilomakkeella.

Paimennustaipumustestissä testataan koirien paimennustaipumusta. Testiin osallistuvan koiran ei ole tarvinnut olla kontaktissa paimennettaviin eläimiin, eikä testiä varten ole tarvinnut harjoitella. Testissä ei valita voittajaa, vaan kaikki koirat arvioidaan yksilöinä. Koiria ei myöskään aseteta paremmuusjärjestykseen. Arvostelulomakkeeseen kirjataan ylös koiran toiminta testissä ja testaaja arvioi sen paimennustaipumuksen asteikolla erinomainen - erittäin hyvä - hyvä - välttävä - ei osoita paimennustaipumusta.

Koska corgi on nimenomaan karjapaimen, testissä käytettävät eläimet ovat olleet nuoria nautoja. Koira on saanut suorituksestaan kirjallisen arvostelun ja jokainen koira on edennyt testissä taipumuksiensa mukaisesti. Mikäli koiralla ei ole nähtävissä paimennustaipumusta, sitä ei ole pakotettu tai siltä ei ole

vaadittu suorituksia. Jos koira on osoittanut vahvoja taipumuksia, sen testi on viety pidemmälle. Paimennustaipumusta on osoittanut 14 kpl testatuista pembrokeista, joista erinomaista paimennustaipumusta ei osoittanut yksikään pembroke, -erittäin hyvää paimennustaipumusta osoitti n. 28%(4 kpl) -hyvää paimennustaipumusta osoitti 21 %(3 kpl) ja -välttävää paimennustaipumusta osoitti n.50 % (7 kpl).

Paimennustaipumustesteistä saatuja tuloksia ei ole analysoitu, eikä käytetty jalostuksen ohjaukseen vähäisen testausmäärän vuoksi. Testaustilaisuuksien järjestäminen on myös ollut tauolla, sillä tuotantoeläinten riski saada tarttuvia tauteja on vähentänyt vierailevien koirien pääsyä tiloille paimennustaipumustestaustarkoituksissa. Suomen Welsh Corgi Seura ry on kuitenkin järjestänyt muutamia paimennuspäiviä kaupallisia, paimennuskoulutuksia tarjoavilla tiloilla ja pyrkinyt tällä tuomaan esille rodun alkuperäisiä ominaisuuksia huomioiden kuitenkin kohde-eläimien hyvinvoinnin ja harjoitustilaisuuksien vastuullisuuden.

Paimennuskokeet

Vuodesta 2012 alkaen welsh corgi pembrokeilla on ollut mahdollisuus osallistua nk. perinteisen paimennustyylin kokeisiin, jotka on tarkoitettu kaikille paimentaville rodulle roturyhmistä 1, 2 ja 5 (pois lukien bordercolliet ja australiankelpiet). Nämä kokeet perustuvat FCI:n paimennussääntöihin, jotka edustavat keskieuropalaista paimennustraditiota, jossa lammaslauvoja paimennetaan käytännön töitä jäljittelevillä radoilla. Yksi suomalainen pembroke on suorittanut tähän mennessä paimennuksen esikokeen.

Paimennuskokeet jakautuvat kolmeen osaan: paimennustaipumustesti, paimennuksen esikoe ja paimennuskokeet. Paimennuskokeissa on kolme tasoluokkaa, joissa edetään saatujen tulosten perusteella. Paimennuskokeet ovat rodunomaisia kokeita ja niistä on mahdollista valioitua.

Suomen welsh corgi seura ry kuuluu Paimennuskollegioon, joka on joka kolmas vuosi valittava elin, joka toimii Suomen Kennelliiton asiantuntijana FCI:n paimennustaipumus- sekä paimennuskoekoesäntö- ja lajiohjeasioissa.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Rodun kotimaassa Iso-Britanniassa welsh corgi pembroket ovat päätoimisesti seurakoiria, joiden ehdottomasti merkittävin kilpailumuoto on koiranäyttelyt. Rodulle ei ko. maassa ole sopivaa käyttökoetta tai käyttötaipumustestausta. Maatiloilla on kuitenkin vielä koiria, jotka lemmikkitehtävänsä lisäksi pääsevät myös toisinaan niihin töihin, joihin rotu on alun perin kehitetty.

Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Keski-Euroopassa welsh corgi pembrokeja nähdään myös paimennuskokeissa ja -kilpailuissa. Kohde-eläiminä ovat pääasiassa lampaat, mutta kokeita on myös nautoille ja ankoille.

Kokeet

Taulukko 9. Kokeissa ja kilpailuissa palkittujen eri koirien lukumäärä. Suluissa kunkin koemuodon korkeimmassa luokassa kilpailleet koirat.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Agility	14 (2)	12 (1)	10 (3)	9 (4)	10 (4)	14 (6)	15 (3)	14 (1)	14 (2)	12 (2)
Rally-Toko	34 (5)	30 (4)	25 (2)	20 (0)	7 (0)	-	-	-	-	-
TOKO	8 (0)	7 (0)	8 (1)	11 (0)	14 (0)	19 (0)	12 (0)	10 (0)	9 (0)	11 (0)
Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ)	-	1 (0)	1 (0)	1 (0)	1 (1)	1 (0)	3 (0)	1 (0)	-	-
Käyttäytymiskoe (BH)	1	-	1	-	1	3	2	-	1	3
Paimennuksen esikoe (PAIM-E)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Paimennuskoe (PAIM)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Welsh corgeja on mukana Kennelliiton Kaverikoiratoiminnassa runsaasti. Welsh corgeja on raportoitu olevan mukana myös Kennelliiton Lukukoiratoiminnassa.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rotujärjestön terveys- ja käyttäytymiskyselyssä esille nousseita ongelmia olivat eroahdistus (5,5%) ja sisäsiisteysongelmat (6,8%). Asioiden ja esineiden tuhoamista oli esiintynyt 12,7% koirista.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä yliseksuaalisuutta ilmoitettiin olevan 4,7%:lla koirista ja merkkailua sisätiloissa 5,1%:lla

Sosiaalinen käyttäytyminen

Taulukko 10. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä eniten eriasteista ongelmakäyttäytymistä raportoitiin seuraavasti (kokonaisvastausmäärä 222)

	Vastauksia	% osuus kaikista vastaajista
Suhtautuu pelokkaasti ja aristellen vieraita ihmisiä kohtaan (usein 9,5% ja joskus 90,5%)	42	17,8
Suhtautuu aggressiivisesti vieraita ihmisiä kohtaan (usein 20,0% ja joskus 80,0%)	5	2,1
On aggressiivinen oman sukupuolen edustajia kohtaan (aina 5,6%, usein 22,2% ja joskus 72,2%)	126	53,4
Käyttäytyy aggressiivisesti toisia koiria kohtaan sukupuoleen katsomatta (aina 3,5%, usein 14,1% ja joskus 82,4%)	85	36,0
Vahtii omaa ruokakuppiaan, leluaan, petiään perheenjäseniltä (aina 5,6%, usein 25,0% ja joskus 69,4%)	36	15,3
Vahtii omia esineitään tai makuupaikkaansa muilta koirilta (aina 4,5%, usein 21,4% ja joskus 74,1%)	112	47,5
Sallii hoitotoimenpiteet (kynsien leikkuu, harjaus, pesu) purematta (aina 86,3%, usein 10,5% ja joskus 3,2%. Neljä koiraa ei sallinut koskaan.)	219	92,8
Haraa voimakkaasti vastaan eläinlääkärin hoitotoimenpiteissä (aina 10,6%, usein 10,6% ja joskus 78,8%)	66	28,0

Pelot ja ääniherkkyys

Pelkotiloja nousi esiin käyttäytymiskyselyn perusteella melko paljon. Arkuuden ja pelkotilojen tulkitseminen voi olla hankalaa, sillä niiden aiheuttajana voi olla myös huonot elämänkokemukset ja erilaiset kiputilat.

Taulukko 11. Pelkoihin ja ääniherkkyyteen liittyviä vastauksia terveys- ja käyttäytymiskyselystä (kokonaisvastausmäärä 222)

	Vastauksia	% osuus kaikista vastaajista
Käyttäytyy pelokkaasti kuullessaan äkillisiä kovia ääniä kuten pamauksia, rysähdyksiä jne. (aina 6,8%, usein 17,0% ja joskus 76,2%)	147	62,3
Käyttäytyy pelokkaasti vieraissa paikoissa ja uusissa tilanteissa (aina 1,2%, usein 11,3% ja joskus 87,5%)	80	33,9
Säikähdettyään "mörköä" menee kuitenkin katsomaan ja haistamaan kohdetta (aina 54,5%, usein 34,3% ja joskus 11,2%. Kahdeksan koiraa ei mennyt koskaan.)	213	90,3
Kummeksuu liikuntarajoitteisia ihmisiä, pyörätuoleja, kynnärsauvoja jne. (aina 0,9%, usein 11,0% ja joskus 88,1%)	109	46,2

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä ei ole noussut erityisiä rodulle ominaisia ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Welsh corgi pembroke ei näytä kovin helposti kipuaan, joten mahdolliset luusto- ja nivelsairaudet voivat antaa ensimmäiset merkkinsä käytöksen muuttumisena joko apaattiseksi, hermostuneeksi tai jopa aggressiiviseksi.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Luonteet ovat seurakoirasuuntauksen vuoksi jalostustyön ansiosta hieman pehmenneet ja karjakoiran luonnesärmät hioutuneet. Luonteen pehmeneminen tuo valitettavasti äärimmilleen vietyä arkuutta ja hermostuneisuutta. Se mielletään valitettavan usein rodulle kuuluvaksi pidättyväisyydeksi. Rotumääritelmä ei kuitenkaan termistöltään tunne pidättyväisyyttä, mutta kuvaa kyllä arkuuden hylkäävissä virheissä. Nk. seurakoiramaistuminen ei välttämättä ole huono asia, sillä aiemmin welsh corgit tunnettiin esimerkiksi eläinlääkäreiden keskuudessa häijyinä ja äreinä asiakkaina. Jalostukseen ei tule käyttää koiraa, jolla on huono hermorakenne tai joka on arka tai vihainen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Kirjainyhdistelmä PEVISA tarkoittaa Suomen Kennelliiton hyväksymää perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa. Sillä pyritään pääasiallisesti ennaltaehkäisemään ja/tai vähentämään sellaisia perinnöllisiä vikoja ja sairauksia, jotka heikentävät koiran elämänlaatua. PEVISA-ohjelmassa asetetaan jalostukseen liittyviä lisäehtoja pentueen rekisteröinnille.

Welsh corgi pembroken PEVISA-ohjelma astui ensimmäisen kerran voimaan voimaan 1.1.2013. Alkuperäistä PEVISA-ohjelmaa on päivitetty kahdesti. Uusimman ja 1.1.2020 – 31.12.2023 voimassa olevan PEVISA-ohjelman mukaan pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla lonkkakuvaus- ja

kyynärkuvauslausunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Perinnöllistä kaihia, PRA:ta tai RD:n astetta 3 sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Jos koiralla on todettu mRD, gRD tai PPM, on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveeseen koiran kanssa. Kahden D-lonkkaisen yhdistäminen on kiellettyä. Kahden luonnontöphäntäisen yhdistäminen on myös kiellettyä.

Lisäksi rodulle hyväksytään seuraava rotukohtainen erityisehto: nartun pitää astutushetkellä olla vähintään 18 kk ikäinen ja uroksen vähintään 12 kk ikäinen. Ulkomaisilta uroksilta ei vaadita PEVISA-ohjelman mukaisia terveystarkastuksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppele”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteen ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia

B lähes normaali / rajatapaus

C lievä

D kohtalainen (keskivaikea)

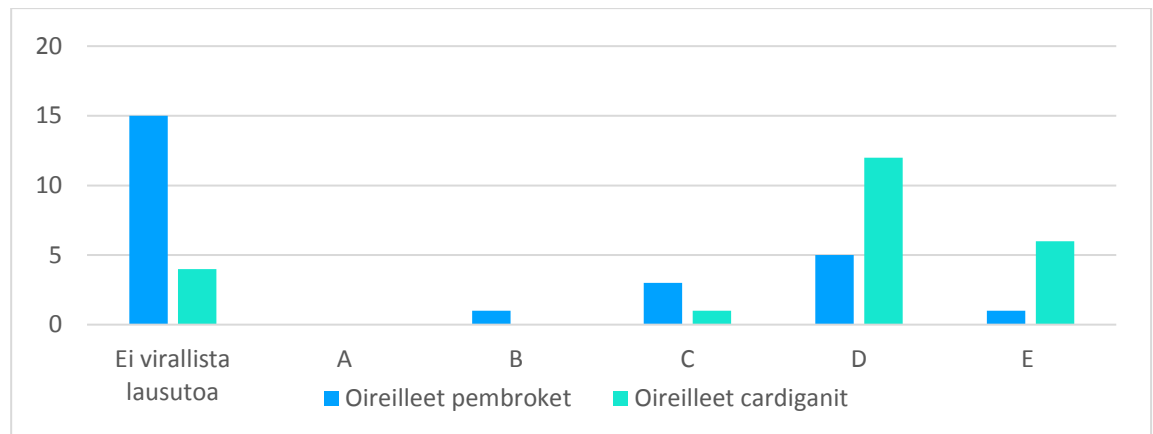
E vaikea

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, 2013, www.kennelliitto.fi)

Welsh corgi pembrokeilla esiintyy lonkkanivelen kasvuhäiriötä lievästä aina vaikea-asteiseen saakka. Suomen Welsh Corgi Seura ry:n terveyskyselyyn on 31.12.2018 mennessä saatu vastauksia 222 welsh corgi pembrokesta, joista 102 oli virallisesti lonkkakuvattu

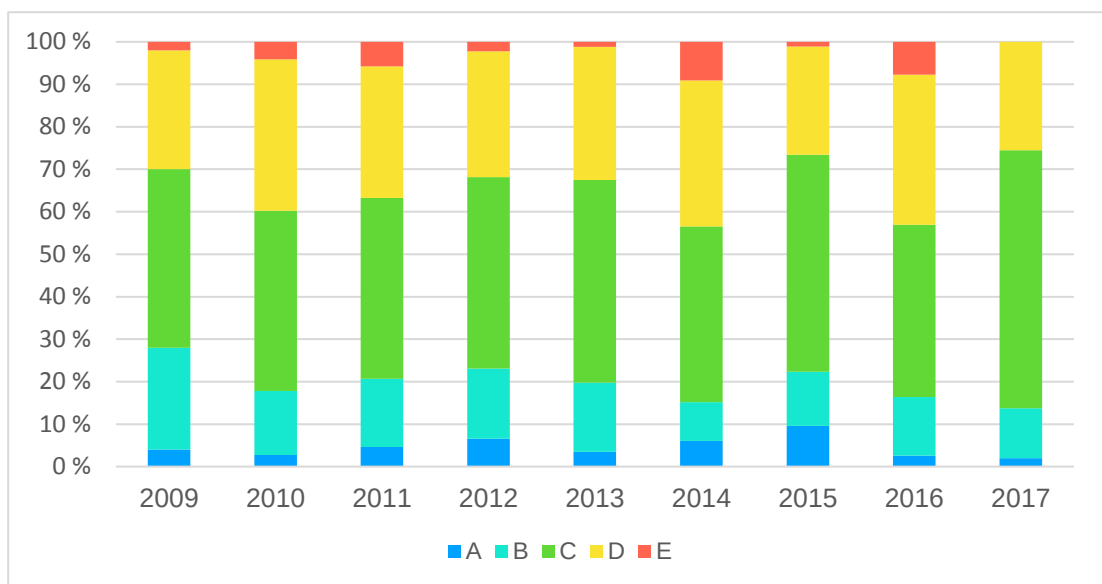
Lievä lonkkanivelen kasvuhäiriö ei yleensä aiheuta koiralle oireita. Vaikeissa lonkkaniveldysplasiatapauksissa oireilun alkamisiät vaihtelivat kyselyn vastausten perusteella 4 kuukaudesta aina yli 10-vuotiaaseen. Lonkkiaan oireileviksi ilmoitettiin myös 15 pembrokea, mutta näitä koiria ei oltu virallisesti lonkkakuvattu.

Kaavio 6. Lonkkiaan oireilleet welsh corgit ja niiden mahdolliset viralliset lonkkakuvauslausunnot terveys- ja käyttäytymiskyselyn mukaan

Taulukko 12. Vuosina 2009-2017 syntyneiden welsh corgi pembrokeiden lonkkanivellausunnot

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	A	B	C	D	E
2009	227	22 %	4 %	24 %	42 %	28 %	2 %
2010	282	26 %	3 %	15 %	42 %	36 %	4 %
2011	266	33 %	5 %	16 %	43 %	31 %	6 %
2012	250	36 %	7 %	16 %	45 %	30 %	2 %
2013 (Pevisa- ohjelma alkoi 1.1.2013)	222	39 %	3 %	16 %	48 %	31 %	1 %
2014	233	42 %	6 %	9 %	41 %	34 %	9 %
2015	234	40 %	10 %	13 %	51 %	26 %	1 %
2016	299	39 %	3 %	14 %	41 %	35 %	8 %
2017	251	20 %	2 %	12 %	61 %	25 %	0 %

Kaavio 7. Vuosina 2009-2017 syntyneiden welsh corgi pembrokeiden lonkkanivellausunnot

BLUP-indeksi

BLUP-indeksi kuvastaa koiran tasoa suhteessa vertailujoukon eli laskennassa mukana olleiden saman rodun koirien keskitasoon. Kunkin rodun indeksit standardoidaan siten, että kyseisen vertailujoukon keskiarvoksi tulee 100. Eri roduille ja saman rodun eri maissa oleville populaatioille lasketut indeksit eivät ole vertailukelpoisia keskenään, koska kussakin populaatiossa on hieman erilainen keskiarvo sekä erilaiset ympäristövaikutukset.

Yli sadan koira on jalostusarvoltaan rodun keskiarvoa parempi ja alle sadan koira rodun keskiarvoa huonompi. Kun yhdistelmän uroksen ja nartun indeksien keskiarvo on yli 100 (tai summa yli 200), ovat pennut odotusarvoltaan rodun keskitasoa parempia. Kyseinen jalostettava ominaisuus paranee rodussa vähitellen, jos jalostusyhdistelmien indeksit ovat systemaattisesti suurempia kuin 100.

Lähde: www.kennelliitto.fi / Artikkelit "Mikä BLUP Indeksit"

Kasvattajat saivat jalostuspäätöksensä avuksi loppuvuodesta 2013 KoiraNet-järjestelmään welsh corgi pembrokeille lonkkien BLUP-indeksit. Indeksien todellista vaikutusta rodun lonkkaniveldysplasia-asteen kehittymiselle voisi käyttää hyödyksi, mikäli arvosteluvarmuutta saataisiin kohotettua tutkimusmääriä lisäämällä.

Kyynärnivelen inkongruenssi

Koiran kyynärvarsi koostuu kyynär- ja varttinäluusta, jotka yhdessä olkaluun kanssa muodostavat kyynärnivelen. Varttinä- ja kyynärluu niveltyvät ranteen pikkuluiden kanssa. Kondrodystrofisilla koiraroduilla on perinnöllinen luiden kasvuhäiriö, joka aiheuttaa jalkojen luiden pituuskasvun häiriintymisen jo sikiöaikana, ja näillä roduilla on tyypillisesti lyhyet raajat ja pitkäkökö matala runko. Tyypiprotu on mäyräkoira, ja muita tähän ryhmään kuuluvia rotuja ovat mm. kiinanpalatsikoira, basset hound, corgit, länsigöötanmaan pystykorva, skyenterrieri ja havannankoira. Varsin erilaisia rotuja, mutta kaikkia yhdistää sama lyhytjalkaisuuden aiheuttava mutaatio.

Luiden pituuskasvu tapahtuu rustoisten kasvulevyjen kohdalla. Pituuskasvu loppuu, kun kasvulevyt ovat luutuneet kiinni. Kaikilla kondrodystrofisten rotujen koirilla raajojen luut ovat lyhyemmät ja paksummat ja myös normaalia käyremmät, mutta toisinaan kyynärluun kasvulinja sulkeutuu liian aikaisin ja

värttinäluun jatkaessa kasvuaan luiden mittasuhteet muuttuvat epänormaaleiksi. Seurauksena voi olla kyynärluun epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi), kun ”liian pitkä” värttinäluu muodostaa portaan nivelpintaan tai värttinäluusta tulee liioitellun käyrä. Joskus värttinäluun yläpää menee osittain sijoiltaan. Joillain koirilla häiriö näkyy tassujen kiertymisenä ulospäin ja ranteiden taipumisena sisäänpäin. Kondrodystrofisilla roduilla taipumus kasvulinjan liian aikaiseen sulkeutumiseen on perinnöllinen ja siksi sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Skyenterrieri-rodussa tehdyssä tutkimuksessa (Lappalainen ym. 2016) osoitettiin, että kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus on yhteydessä ns. pentuontumiseen, joka on rodulla hyvin yleistä; noin kolmasosa pennuista ontuu kasvun aikana ja osa ontuu myös aikuisena. Koirat, joilla havaittiin röntgenkuvissa kohtalainen tai voimakas kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus olivat niitä, jotka ontuivat pentuina tai aikuisina. Tutkimuksessa oli mukana 50 koiraa, joista kaikki aikuisina ontuneet olivat ontuneet myös kasvuikässä. Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli kehittää matalaraajaisille koirille oma kyynärnivelen röntgenseulontaohjelma. Kennelliiton nykyisin käytössä oleva kyynärnivelen kuvausmenetelmä ja nivelen arviointi ei sellaisenaan sovellu matalaraajaisille koirille, koska siinä ei arvioida kyynärnivelen epäyhdenmukaisuutta.

Kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus näkyy parhaiten röntgenkuvassa, jossa niveltä ei ole taivutettu (avautumiskulma 90 astetta tai enemmän). Röntgenkuvassa täytyy näkyä kyynärnivelen lisäksi koko kyynärvarsi. Epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi) arvioidaan asteikolla INC0 – INC3 (Kuva 4), jossa INC 0 on yhdenmukainen ja INC3 on voimakkaasti epäyhdenmukainen nivel. Kondrodystrofisilla roduilla INC1 on vielä ”normaali”, mutta INC2- ja INC3-kyynärnivelet ovat selvästi epänormaaleja. Jalostuskoirien valinnassa olisi hyvä suosia INC0- ja INC1-nivelisiä koiria. INC2- tai INC3-nivelisiä koiria käytettäessä ne pitäisi yhdistää INC0:n kanssa (tai INC1:n, jos rodussa ei ole riittävästi INC0-nivelisiä koiria). Eri rotujen tilanne saadaan selville ainoastaan kuvaamalla riittävä määrä koiria, minkä jälkeen voidaan tehdä tarkempia rotukohtaisia jalostussuosituksia.

INC0

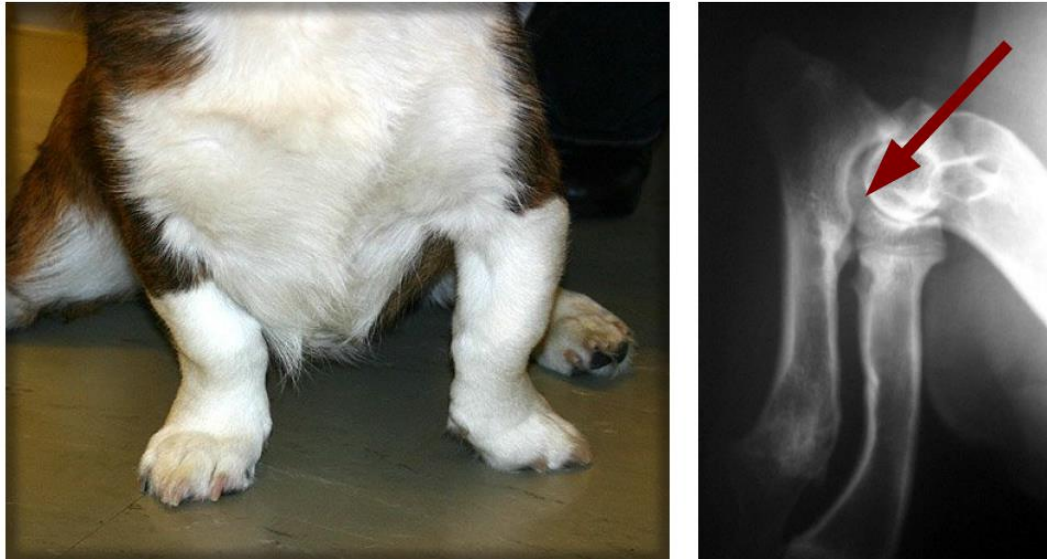
INC1

INC2

INC3

Kirjallisuus: Lappalainen AK, Hyvärinen, T, Junnila J, Laitinen-Vapaavuori O. Radiographic Evaluation of Elbow Incongruity in Skye Terriers. J Small Anim Pract 2016, 57: 96-99

Lainaus: www.incoc.fi

Kuva 4. Kasvuhäiriöinen welsh corgi cardiganin etujalka, joka piti leikata. Kuvassa myös kyseisen koiran röntgenkuva, jossa näkyy kyynär- ja varttinäluiden epätasainen kasvu nivelen sisällä nk. portaana (merkitty nuolella).

Vuoden 2019 loppuun saakka welsh corgi pembrokeit saivat viralliset kyynärnivelen dysplasialausunnot (nk. ED lausunnot). Suomen Kennelliiton hallitus on kuitenkin kokouksessaan 16.8.2018 päättänyt, että 1.1.2020 alkaen kondrodystrofisille roduille ei enää ole tarkoituksenmukaista antaa kyynärniveldysplasialausuntoja, sillä näillä roduilla ensisijainen ongelma on kyynärnivelen inkongruenssi, jota kuvataan INC-asteikolla.

Koska INC-kuvaus on kuitenkin vielä varsin nuorta eikä 29.1.2018 mennessä welsh corgi pembrokeilla ei ollut vielä julkisia epävirallisia INC-lausuntoja www.incoc.fi -sivustolla, on tässä yhteydessä perusteltua esittää taulukkomuodossa myös ED-kuvausten lausuntotulokset vaikkakaan ne eivät välttämättä kerro koko totuutta matalaraajaisen koiran eturaajojen terveydestä.

Taulukko 13. Vuosina 2009-2017 syntyneiden welsh corgi pembrokeiden ED-tulokset.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	0	1	2	3
2009	227	19 %	84 %	16 %	0 %	0 %
2010	282	24 %	79 %	16 %	3 %	1 %
2011	266	32 %	87 %	11 %	2 %	0 %
2012	250	36 %	87 %	11 %	2 %	0 %
2013	222	38 %	93 %	4 %	4 %	0 %
2014	233	41 %	93 %	2 %	4 %	1 %
2015	234	39 %	92 %	7 %	1 %	0 %
2016	299	37 %	87 %	10 %	3 %	0 %
2017	251	20 %	98 %	2 %	0 %	0 %

Suomen Welsh Corgi Seuran teettämän terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella kahdeksalla welsh corgi pembrokeilla oli ollut ontumiskausia. Näistä lähes jokainen oli oireillut noin 6-12 kk iässä ja loput 5-8 vuotiaina. Yksi koirista oli tarvinnut leikkaushoitoa ja muut olivat toipuneet levolla, tulehduskipulääkkeillä ja Cartrofen-pistoksilla. Virallisesti kyselyn vastauksena olleista koirista (yht. 222) ED-kuvattuja oli 90.

Silmäsairaudet

Suomalaisia welsh corgeja on silmätarkastettu aktiivisesti varsinkin 90-luvun alusta lähtien, jolloin Suomen Welsh Corgi Seura ry asetti pentulistalle pääsyn ehdoksi vanhempien silmätarkastuksen, joka

ei saa olla 24 kk vanhempi astutushetkellä. Tutkimusmäärään nähden löydöksiä (HC, RD, PPM, PHTVL/PHPV) on ollut harvakseltaan, mutta silmäsairauksien olemassaoloa ei kuitenkaan voi kieltää.

Taulukko 14. Silmätarkastuslausuntodiagnoosit 2008-2018 (sama koira voi olla useampaan kertaan)

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Distichiasis, todettu	31	27
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1151	853
Kaihin laajuus, kohtalainen	10	8
Kaihin laajuus, lievä	7	6
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	4	4
Keratiitti, todettu	1	1
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	1	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	18	15
Kuivasilmäisyys, todettu	1	1
Muu verkkokalvon sairaus, epäilyttävä	1	1
Muu verkkokalvon sairaus, todettu	2	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	1	1
Nukleaarinen katarakta, epäilyttävä	1	1
Nukleaarinen katarakta, todettu	10	8
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	1	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	1	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	1	1
Posterior polaarinen katarakta, epäilyttävä	1	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	12	11
PPM, diagnoosi avoin	2	2
PPM, iris-iris, todettu	54	47
PPM, iris-kornea, todettu	3	3
PPM, iris-linssi, todettu	1	1
PRA, epäilyttävä	1	1
Punktaatti katarakta, todettu	2	2
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	12	11
RD, diagnoosi avoin	1	1
RD, geografinen, todettu	2	2
RD, multifokaali, todettu	58	45
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	3	3
Silmämuutosten vakavuus, lievä	44	38
Synnyynnäinen katarakta, diagnoosi avoin	1	1
Synnyynnäinen katarakta, todettu	1	1
Trichiasis, todettu	1	1

Perinnöllinen harmaakaihi, HC

Perinnöllinen harmaakaihi (hereditary cataract, HC) on silmäsairaus, jossa silmän läpinäkyvän linssin valkuaisaineet alkavat saostua ja linssi menettää kirkkautensa. Welsh corgeilla tavattava kaihi on yleensä linssin takapinnan keskellä oleva kolmiomainen samentuma ja se ilmenee molemmissa silmissä. HC ei ole koiralle kivulias, eikä Corgiseuran jalostustoimikunnalle ole raportoitu nopeasti sokeutuneista corgeista. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaihi on rodussamme löytynyt jo ensimmäisellä silmätarkastuskerralla ja näin ollen sairast koirat ovat yleensä jääneet jalostuskäytön ulkopuolelle jo aikaisessa vaiheessa.

Verkkokalvon kasvuhäiriö, RD

Verkkokalvon kasvuhäiriö (retinaalinen dysplasia, RD) on synnyynnäinen, molemmissa silmissä oleva muutos lievästä ja vaarattomasta verkkokalvon poimuista aina sokeutta aiheuttaviin kehityshäiriöihin asti. RD luokitellaan kolmeen eri asteeseen: multifokaalinen RD (mRD, aste 1), geografinen RD (gRD, aste 2) ja totaali RD (tRD, aste 3). Jos koiralla on todettu mRD (aste1) tai gRD (aste 2), on se paritettava

kyseisen sairauden osalta terveen koiran kanssa.

Värikalvon kehityshäiriö (PPM)

liriksen eli värikalvon kehityshäiriössä (persistoivat pupillamembraanit, PPM) pupilliaukon avautuminen ei ole ollut täydellistä. Värikalvolta lähtee rihmoja joko linssiin, sarveiskalvoon tai toiseen kohtaan värikalvoa. Muutokset ovat yleensä lieviä, eivätkä vaikuta näkökykyyn. Suomessa ei ole todettu vakavia PPM-muutoksia ja diagnoosin saaneita koiria on käytetty harkitusti jalostukseen tutkittujen ja oireettomiksi todettujen yksilöiden kanssa.

Muut silmätarkastuslöydökset

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen. Löydös jaetaan vakavuudeltaan kuuteen asteeseen, joista aste 6 tarkoittaa sitä, että silmä on sokea. Lievimässä asteessa (1) näkyy linssin takapinnalla ainoastaan pieniä pigmenttipisteitä, jotka eivät vaikuta näkökykyyn eivätkä muutokset pahene iän myötä. Vakavammissa asteissa muutokset voivat aiheuttaa linssin lisääntyvää samentumista. Koiria, joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei tulisi käyttää jalostukseen. Welsh corgi pembrokeilla on tavattu yksittäisinä tapauksina muutama eriasteinen PHTVL/PHPV.

Distichiasis / ektooppinen cilia (aiempi yhteisnimitys cilia aberranta) tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelyä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla uivat pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen. Welsh corgi pembrokeilla todetaan vuosittain muutama distichiasis-löydös, jotka ovat pääosin lieväasteisia.

Atresia Punctae on synnynnäinen kehityshäiriö, jossa ala- ja / tai yläluomen kyynelkanavan aukko puuttuu tai on selvästi normaalia pienempi. Tyypillinen oire on normaalia runsaampi kyynelehtiminen. Hoitona on tarvittaessa aukon kirurginen avaus. Atresia punctae -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

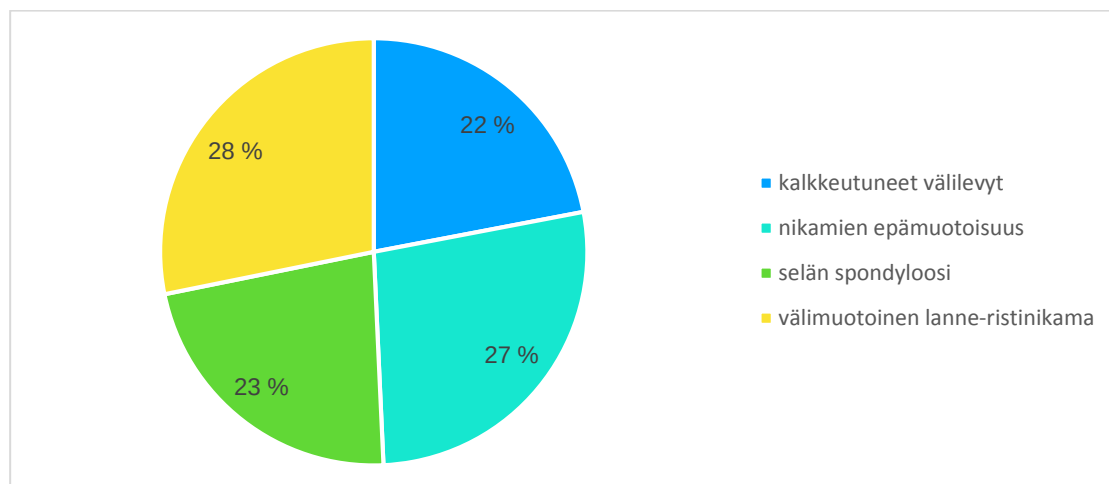
Korkeuttaan selvästi pidempänä rotuna welsh corgi pembroke on altis erilaisille selkävaivoille. KoiranNet-tietokannan tilastojen mukaan 1990-2018 syntyneillä welsh corgi pembrokeilla selkäsairaus on toiseksi yleisin sairaudesta johtuva kuolinsyryryhmä kasvainsairauksien (128 kpl) jälkeen.

Taulukko 15. Welsh corgi pembrokeiden selkäsairauksiin liittyviä kuolinsyitä KoiranNet-järjestelmässä (KoiranNet 29.1.2018).

	Keski-ikä	Tapauksia
Muu selkäsairaus	12 vuotta 5 kuukautta	4
Selkäsairaus	9 vuotta 9 kuukautta	6
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	4 vuotta 9 kuukautta	1
Synnynnäinen nikamien epämuodostuma	6 vuotta 6 kuukautta	1
Takaselän kipu-halvaus-oireyhtymä, cauda equina -oireyhtymä	12 vuotta 3 kuukautta	3
Välilevytyrä, ”mäyräkoirahalvaus”	5 vuotta 8 kuukautta	1
Selkäsairauksia yhteensä	10 vuotta 1 kuukautta	16

Suomen welsh corgi seuran teettämän terveystarkastuksen mukaan 222 welsh corgi pembrokesta 77 omistajiensa mukaan selkäkuvattu joko virallisesti (14) tai epävirallisesti (63). Selkiään eri tavoin oireilleita koiria oli 21. Lisäksi osittain selkäkuvatuiksi ilmoitettiin 19 koiraa, joista selkiään eri tavoin oireilleita oli kahdeksan. Terveystarkastuksen perusteella yhdeksällä welsh corgi pembrokeilla (222 koirasta) todettiin olleen määrykoirahaluus tai halvuusoireita, jotka olivat ilmenneet 1-5 vuotiaina. Näistä koirista kolme oli leikattu ja yksi lopetettu.

Suomen Kennelliiton antamat selkäläusunnat tulivat virallisiksi 1.6.2013. Vuoden 2018 loppuun mennessä virallisia selkäläusuntoja oli 157 welsh corgi pembrokeilla, joilla erilaisia lausuntoja oli yhteensä 550.

Kaavio 8. Welsh corgi pembrokeiden viralliset selkäläusunnat 2013-2018

Selkärangan välilevytyrä ja välilevyrappeuma

Välilevytyrä on kondrodystrofisille koiraroduille (mm. määrykoirat, corgit) yleinen sairaus. Sitä kutsutaan usein myös nimellä määrykoirahaluus. Välilevytyrän syntytaapa ja sijainti määrittävät oireiden kuvan. Oireilu voi alkaa äkillisesti ja voimakkaasti, jos välilevy tyräytyy äkillisesti ja kovalla voimalla. Kroonistuneissa tapauksissa oireet voivat olla lievempiä ja oireilu satunnaisempaa. Oireiden voimakkuus riippuu siitä, kuinka paljon tyrä painaa selkäydintä. Lievissä tapauksissa kipua tunteva koira voi vetäytyä omiin oloihinsa ja/tai olla haluton hyppäämään, kiipeämään portaissa, liikkumaan ja lenkkeilemään. Toisinaan välilevytyrä aiheuttaa voimakasta kipua, jolloin koira voi valittaa ääneen esimerkiksi nostettaessa, seistä selkä köyryssä tai välttää pään liikuttelua. Kipureaktion puuttuminen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö koiralla voisi olla välilevytyrä. Koiralla voi olla neurologisia puutoksia, jotka vaihtelevat lievästä horjumisesta aina täydelliseen halvaantumiseen saakka. Ensimmäisiä merkkejä neurologisista ongelmista ovat yleensä asentotuntoreaktion hidastuminen tai pois jääminen. Tämä tarkoittaa sitä, että koira ei käänny heti tassuaan oikein päin, kun tassu käännetään varpaan yläosat alustaa vasten.

Välilevytyrää voidaan epäillä tyypillisten oireiden perusteella. Joskus tavallisissa röntgenkuvissa voidaan välilevytyräkohdassa havaita kalkkeutunutta välilevymateriaalia selkäydinkanavassa tai selvästi kaventunut nikamaväli. Usein tyrä ei kuitenkaan voi erottaa röntgenkuvista, vaan se kannattaa varmistaa magneettikuvauksella, CT-kuvauksella tai varjoainekuvauksella.

Välilevytyrää hoidetaan joko konservatiivisella hoidolla tai leikkaushoidolla. Konservatiivinen hoito pitää sisällään häkkilepoa, tulehduskipulääkkeitä, fysioterapiaa ja esimerkiksi akupunktiota. Lievemmissä tapauksissa konservatiivisella hoidolla on yleensä hyvä hoitovaste. Leikkaushoitoon turvaudutaan vakavammassa tapauksissa tai toistuvissa kiputiloissa. Mikäli syväkiputunto puuttuu, on leikkaushoidolla jo kiire, jotta pysyviä vaurioita ei syntyisi. Leikkaushoidossa tyräytynyt välilevymassa imetään pois painamasta selkäydinkanavaa ja kipuoireet paranevat yleensä melkein välittömästi. Neurologisten puutosten paraneminen yleensä kestää kauemmin ja vaatii pidempiaikaista kuntoutusta ja fysioterapiaa. Suurin osa koirista paranee täysin, mutta hermostollisten puutoksien jääminen osalle on mahdollista. Sairaus voi myös uusiutua.

Taipumus välilevytyrään on osoitettu useissa tutkimuksissa perinnölliseksi (Stigen ym. 1993, Jensen 2000, Lappalainen 2015). Sen periytymismekanismi ei ole tiedossa, mutta on hyvin todennäköistä, että siihen vaikuttaa useita geenejä ympäristön vaikutuksen lisäksi. Kondrodystrofisuus aiheuttaa välilevyjen poikkeuksellisen varhaisen rappeutumisen ja altistaa välilevyjen tyräytymiselle. Röntgenkuvista on mahdollista havaita kalkkeutuneet välilevyt.

Kalkkeutuneiden välilevyjen esiintyminen on mäyräkoirilla tehtyjen tutkimusten mukaan myös perinnöllistä, mutta arviot niiden periytymisasteista vaihtelevat. Eräiden tutkimusten mukaan periytymisasteet ovat 0,15- 0,87 välillä (Stigen 1993, Jensen ym. 2000), mutta tuoreimmassa kotimaisessa n. 1550 mäyräkoiraa käsittävässä tutkimuksessa (Lappalainen 2015) periytyvyysasteeksi on saatu 0,53. Periytyvyysastetta pidetään korkeana, kun se on 0,4-0,5 ja alhaisena kun se on alle 0,2. Suuri periytyvyysaste tarkoittaa, että ilmiäsuun (fenotyyppiin) eli tässä tapauksessa kalkkeumien määrään perustuvalla jalostamisella voi olla mahdollista saada aikaan etenemistä nopeasti ja saada aikaan mahdollisimman vähän kalkkeumia omaavia koiria ja näin pienentää välilevytyrän riskiä. Mäyräkoirilla tehtyjen tutkimuksien mukaan voidaan varovaisesti päätellä, että vakavia leikkausta vaativia välilevytyriä esiintyy enemmän koirilla, joilla on enemmän kalkkeutumia, vaikka tyräytynyt välilevy ei aina olekaan kalkkeutunut. Suomalaisen tutkimuksen (Lappalainen ym. 2014) mukaan on myös todettu, että koirat, joilla on vähemmän kalkkeumia, oireilevat iäkkäämpinä kuin koirat, joilla kalkkeutumia on enemmän. Myös leikkausta vaativien potilaiden kohdalla tämä näyttäisi siis pitävän paikkansa. Osittain tulosta voi selittää myös se, että kalkkeutumia saattaa kadota iän myötä esimerkiksi oireettoman tyräytymisen seurauksena.

Kondrodystrofisilla koiraroduilla on mutaation aiheuttama raajojen pitkien luiden kasvuhäiriö, minkä johdosta näillä koirilla on tyypillinen pitkänomainen ulkomuoto ja lyhyet ja käyrät raajat. Kondrodystrofisia koirarotuja ovat esimerkiksi mäyräkoirat, kiinanpalatsikoira, welsh corgi ja skyenterrieri. Mutaatioon liittyy taipumus selkänikamien välilevyjen varhaiseen rappeutumiseen (intervertebral disc disease, IDD), joka alkaa jo ensimmäisen elinvuoden aikana. Rappeutuneet välilevyt ovat alttiita vaurioille ja seurauksena on mäyräkoirahalvauksena tunnettu välilevytyrä. Sen oireet voivat vaihdella muutaman päivän kestävästä selkävauriosta täydelliseen takajalkojen halvaantumiseen. Jos välilevytyrä on kaularangan alueella, oireina ovat voimakas kaulan alueen kipu ja joskus etu- ja takajalkojen halvausoireet. Tyypillisin sairastumisikä on 4–5 vuotta.

Osalla koirista on oireita vain kerran, mutta toisilla ne uusiutuvat. Usein selkäkiput (esimerkiksi liikkumistai hyppämishaluttomuus) edeltävät halvausoireita ja siksi omistajan on syytä suhtautua myös lieviin oireisiin vakavasti. Selkäkiput sekoitetaan usein myös mahakipuihin. Lieviä oireita hoidetaan levolla ja tarvittaessa lepoon yhdistetään kipulääkkeet. Toistuvien tai jatkuvien kipujen ja halvausoireiden suositeltu hoito on leikkaus, jossa selkäydintä painava tyräytynyt välilevymateriaali poistetaan. Mäyräkoirahalvauksen ennuste on useimmiten hyvä, mutta toipuminen vakavasta halvauksesta voi kestää pitkään.

Kondrodystrofisilla roduilla pitkälle rappeutuneet välilevyt voivat kalkkeutua. Kalkkeutumistaipumuksella on perinnöllinen tausta ja kalkkeutuneiden välilevyjen määrällä on yhteys sairastumisriskiin. Koirista, joilla ei ole yhtään kalkkeutunutta välilevyä, vain harvat sairastuvat. Kalkkeutuneet välilevyt näkyvät röntgenkuvissa, mikä mahdollistaa sairauden vastustamisen röntgenseulonnan avulla. Tutkimuksissa on todettu, että välilevyt kalkkeutuvat kahteen ikävuoteen mennessä. Osa kalkkeutumista voi myöhemmin kadota ja siksi röntgenkuvauksen suositeltu ikä on 24–42 kuukautta. Sairauden vähentämiseksi tulisi jalostuksessa suosia koiria, joilla on mahdollisimman vähän kalkkeutuneita välilevyjä.

IDD:stä voi saada lausunnon 24 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

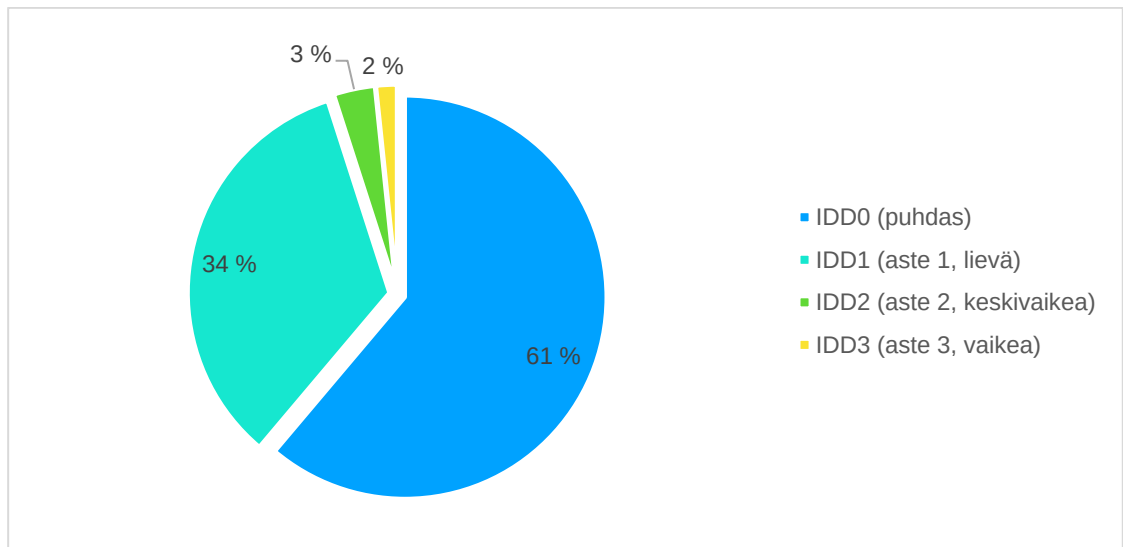
IDD0, puhdas, Ei muutoksia

IDD1, lievä 1–2 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä

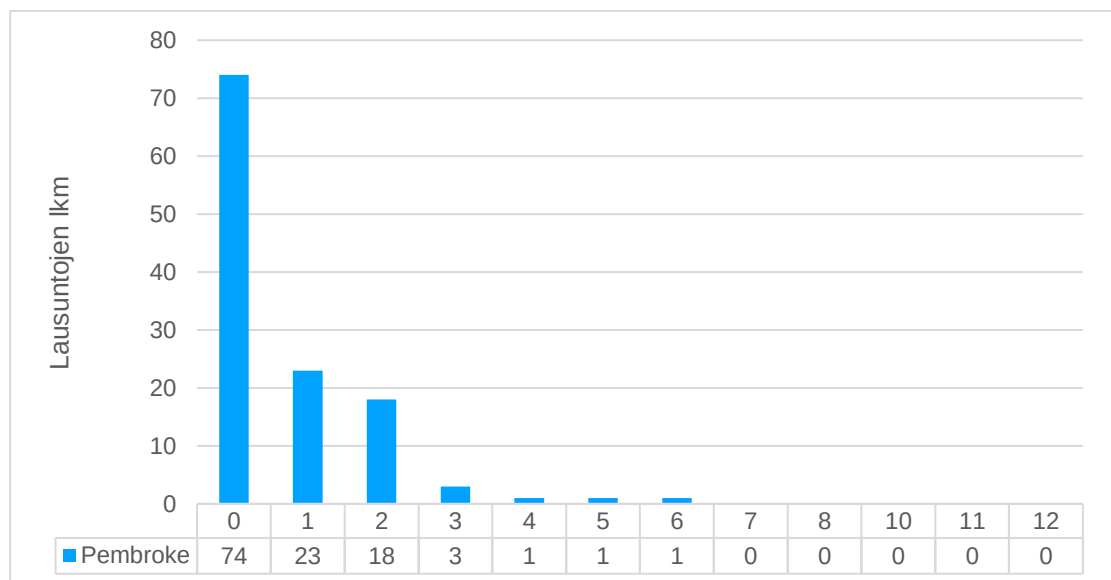
IDD2, keskivaikea 3–4 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä

IDD3, vaikea 5 tai enemmän osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä

Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi

Kaavio 9. Viralliset IDD-lausunnot (kalkkeutuneet välilevyt) welsh corgi pembrokeilla, 2013-2018, 121 lausuntoa

Kaavio 10. Kalkkeutuneiden välilevyjen määrä (K-luku) welsh corgi pembrokeilla 2013-2018

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä.

Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällä otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluun ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 tai 6 lannenikamaa. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se voidaan nähdä sivusuunnasta otetusta röntgenkuvasta (koira on kuvattaessa kyljellään), jossa ristiluun lisäksi näkyy koko lanneranka.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia

voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelun perusteet ja kuvaesimerkit eri asteista löydät:

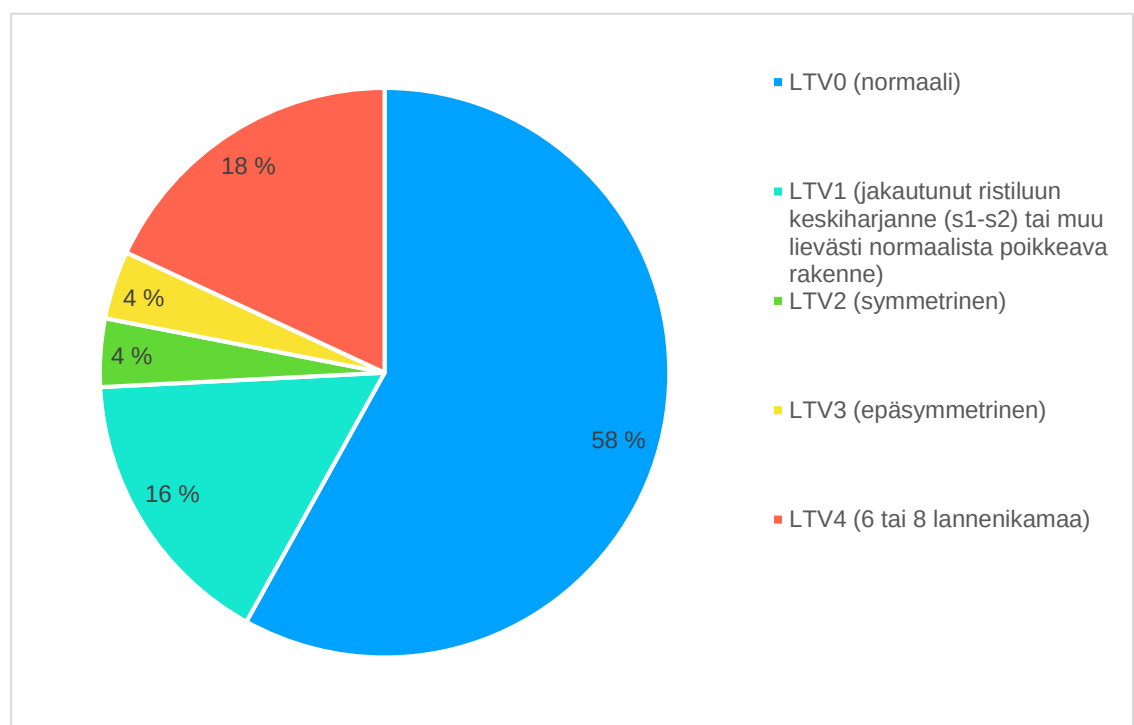
http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/ltv_arvostelun_perusteet.pdf

Arvostelussa käytetty asteikko:

LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1–S2)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6 tai 8 lannenikamaa

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään LTV4-tuloksen saaneet koirat pois jalostuksesta. Myös oireilevat koirat on syytä jättää pois jalostuksesta. Tuloksen LTV1, LTV2 tai LTV3 saanut, oireeton koira suositellaan yhdistettävän vain normaalin (LTV0) koiran kanssa.

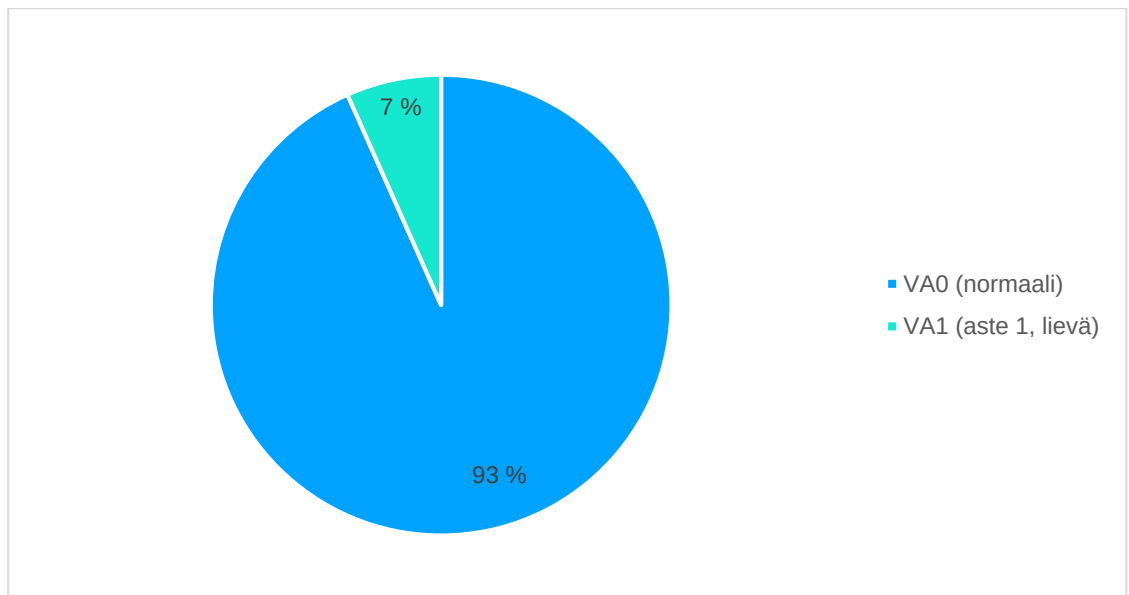
(Lähde: ELT Anu Lappalainen)

Kaavio 11. Viralliset LTV-lausunnot (välimuotoinen lanne-ristinikama) welsh corgi cardiganeilla 2013-2018, 124 lausuntoa

Muut virallisissa selkälausunnoissa tehdyt löydökset

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira.

Kaavio 12. Viralliset lausunnot nikamien epämuotoisuudesta 2013-2018, 150 lausuntoa. Vuosina 2013-2018 kymmenen (10) welsh corgi pembrokea oli saanut lausunnokseen VA1 (aste 1, lievä). Se pitää sisällään 1-2 epämuodostunutta nikamaa.

Degeneratiivinen myelopatia

Tämän etenevän selkäytimen rappeutuman aiheuttaja on tuntematon. Oireet alkavat yleensä takaraajojen etenevinä liikehäiriöinä viidennen ikävuoden jälkeen. Taudin edetessä oireet siirtyvät myös eturaajoihin ja se johtaa lopulta pahenevaan halvaantumiseen. Parannuskeinoa ei ole, mutta oireita voidaan lievittää taudin alkuvaiheessa. Degeneratiiviseen myelopatiaan ei liity kipuoireita.

Degeneratiiviselle myelopatialle on olemassa DNA-testi, jolla seulotaan perimältään vapaat, kantajat ja sairastumisriskin omaavat yksilöt. Testitulokset ovat kuitenkin vielä kiistanalaisia, sillä periytymismekanismi on osittain epäselvä ja sairauden ilmeneminen DNA-testituloksesta riippumatta sattumanvaraista.

Yhdysvalloissa Orthopedic Foundation of Animals'n tietokannoissa on 3815 welsh corgi pembroken DNA-testitulos (1974-2018). Tulokset jakautuivat seuraavasti:

- Vapaa 12,5 %
- Kantaja 34,1 %
- Riski sairastua 53,4 %

Suomalaisista koirista testituloksia on vielä varsin vähän.

Muut sairaudet

Rotujärjestön terveyskyselyssä oli 31.12.2018 mennessä annettu vastaukset 222 welsh corgi pembroken terveydentilasta. Näistä virtsakiteitä todettiin 14 koiralla ja virtsakiviä 7:llä.

Virtsakiviä muodostuu munuaisissa ja virtsateissa esiintyvän saostuman, kidesakan, aiheuttamana. Suoritettujen terveyskyselyiden perusteella welsh corgeilla yleisin kivityyppi on struviittikivi (ammoniummagnesiumfosfaatti), joita kutsutaan myös tulehduskiviksi. Ne ovat usein seurausta virtsateiden bakteeritulehdusten tuottamasta ureaasi-entsyymistä, joka nostaa virtsan pH:ta ja helpottaa kiteytymistä. Virtsakivien oireina ovat erilaiset virtsaamishäiriöt, lievissä tapauksissa virtsakiviä hoidetaan ruokavaliolla ja mikäli tämä ei riitä, kivet voidaan poistaa kirurgisesti.

Rodussa on tavattu myös kystinuria tapauksia. Kystinuria on virtsaelinsairaus, jossa kystiini-aminohappo ei imeydy normaalisti takaisin elimistöön ja johtaa kystiinin kertymiseen virtsaan. Kystiinin kiteytyminen johtaa virtsakiteiden ja -kivien muodostumiseen, toistuviin virtsarakon tulehduksiin, verivirtsaisuuteen ja virtsaamisvaikeuksiin. Sairautta esiintyy monella eri koirarodulla.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 16. Vuosina 1990-2018 syntyneiden welsh corgi pembrokeiden kuolinsyyt (Koiranet 29.1.2018)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	10 vuotta 4 kuukautta	6
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 8 kuukautta	13
Immunologinen sairaus	5 vuotta 7 kuukautta	7
Kadonnut	5 vuotta 7 kuukautta	6
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 4 kuukautta	127
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 2 kuukautta	8
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	12 vuotta 4 kuukautta	17
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 9 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 6 kuukautta	22
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 10 kuukautta	10
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 10 kuukautta	43
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 2 kuukautta	1
Selkäsairaus	10 vuotta 2 kuukautta	31
Silmäsairaus	6 vuotta 9 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	9 vuotta 2 kuukautta	7
Sydänsairaus	5 vuotta 0 kuukautta	10
Synnytysvaikeus	5 vuotta 6 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 1 kuukautta	40
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 1 kuukautta	137
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8 vuotta 7 kuukautta	18
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 9 kuukautta	146
Kaikki yhteensä	9 vuotta 10 kuukautta	654

Vuosina 1990-2018 Suomessa on rekisteröity yhteensä 7556 pembrokea. Lukumäärään on laskettu myös tuontikoirat. Koiranet-järjestelmässä kuolinsyyt on merkattu 654 koiralle (7,5 % ajanjakson koirista).

Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu 146 koiralle. Niiden keski-ikä on kuollessa ollut kuitenkin 9 vuotta 9 kuukautta. Yleisin kuolinsyy on vanhuus. Sairauksista yleisin ryhmä on kasvainsairaudet, jossa siinäkin keski-ikä on varsin korkea. Toiseksi yleisin ryhmä on ”muu sairaus jota ei ole listalla”, joka pitää sisällään mm. munuaisvaivoja ja tarkemmin diagnosoimattomia halvaustiloja. Selkäsairauksia on kuolinsyyryhmänä avattu laajemmin kohdassa 4.3.2. Myös luusto- ja nivelsairaudet nousevat kuolinsyyissä esille. Vilkkaille koirille myös sattuu ja tapahtuu. 40 welsh corgi pembroken kuolinsyyksi on ilmoitettu tapaturma tai liikennevahinko.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukko 17. Keskimääräiset pentuekoot vuosina 2009-2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Pentuekoko	5,2	4,7	4,7	4,6	4,3	4,7	5	4,9	4,8	4,6

Welsh corgi pembrokeiden keskimääräinen pentuekoko on pysytellyt vajaassa 5 pennussa jo noin kaksi vuosikymmentä.

Astumisvaikeudet

Lisääntymiskäyttäytymisessä ei terveys- ja käyttäytymiskyselyssä tai pentuiseurantalomakkeissa ole noussut esiin merkittäviä ongelmia. Astutukset ovat sujuneet joko itsenäisesti tai hieman apua tarviten.

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisvaikeuksia ei ole merkittävässä määrin raportoitu.

Synnytysongelmat

Jalostustoimikunnalle palautuneiden pentuiseurantalomakkeiden ja terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella nartuilla esiintyy kuitenkin synnytysongelmia ja keisarinleikkausprosentti on melko korkea. Noin kolmasosa jalostustoimikunnalle raportoiduista synnytyksistä on keisarinleikkauksia. Syitä leikkauksille ovat pentuiseurantalomakkeiden mukaan polttoheikkous, ahdas lantio, pentujen virheasennot ja suuret pennut.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Welsh corgi pembrokeilla on yleensä erinomainen hoitovietti.

Pentukuolleisuus

Merkittävää, tavanomaisesta poikkeavaa pentukuolleisuutta ei ole raportoitu.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Pentuiseurantalomakkeiden mukaan raportoituja synnyttäisiä epämuodostumia ja vikoja ovat olleet:

- kitalakihalkiot
- napatyrät
- vatsa-aukileet
- häntämutkat
- kampurajalat
- uimaripennut

Uimaripennulla (swimmer pup) tarkoitetaan pentua, joka ei hermoston epänormaalin kehityksen vuoksi kykene kannattelemaan painoaan ja kävelemään. Pennulla on litteä rinta ja sen raajat työntyvät sivuille. Lievissä tapauksissa tilanne voi korjaantua pennun kuntoutuksella, mutta vakavissa tapauksissa kyseessä on hengenvaarallinen tila, koska rintalastan painuminen vähentää keuhkojen kapasiteettia.

Kivesvikaisella uroksella toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet laskeutumatta kivespusseihin. Myös uros, jolla ei ole molemmat kivekset yhtä hyvin kehittyneet luokitellaan kivesvikaiseksi. Rotujärjestön terveyskyselyn perusteella 96 uroksesta 13:lla oli vain toinen kives ja neljällä kumpikaan kives ei ollut laskeutunut.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Rodulle on tyypillistä, että kyynärvarret kaartuvat hieman mukaillen rintakehän muotoa. Kondrodystrofia altistaa näiden piirteiden liioitteluun, jolloin liian käyrät ja/tai ulkokierteiset eturaajat sekä liian jäykkä välikämmen (nk. pukinjalka / knuckling over) aiheuttavat niveliin huomattavaa rasitusta ja altistavat nivelvaurioille.

Korkeuttaan pidemmälle, matalaraajaiselle koiralle riittävän pitkä ja tilava rintakehä antaa tukea selkärangalle ja on tarpeen, jotta hengitys- ja verenkiertoelimillä on riittävästi suojaa. Merkittävän lyhyt rintakehä voi olla myös terveysriski.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Welsh corgi pembrokeilla ei ole yleistyneitä, vakavia, kuolemaan johtavia sairauksia. Kondrodystrofinen rakenne altistaa kuitenkin selkävaivoille ja saattaa kasvuvaiheessa aiheuttaa ongelmia kyynär- ja varttinäluille. Rodussa esiintyy lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöitä. Kartoittaakseen mahdollisimman kattavasti rodun tilannetta, welsh corgi pembroket liittyivät 1.1.2013 alkaen PEVISA-ohjelmaan, jossa edellytyksenä pentueen rekisteröinnille on astutushetkellä viralliset lonkka- ja kyynärnivellausunnot sekä voimassa oleva silmätarkastus. Silmäsaairauksista erityisen tarkastelun alla ovat erilaiset kaihimuutokset. Rodulla on yleensä erinomaiset emäominaisuudet ja astutukset onnistuvat pääosin itsenäisesti tai vain hieman avustaen. Keisarinleikkausprosentti on kuitenkin melko korkea ja noin kolmasosa jalostustoimikunnalle raportoiduista synnytyksistä päättyy joko kokonaan tai osittain sektioon.

Terveyskyselyn perusteella 96 uroksesta kolmellatoista oli vain toinen kives ja neljällä koiralla kumpikaan kives ei ollut laskeutunut.

Welsh corgi pembrokeilla on esiintynyt rotujärjestön tekemän terveystarkastuksen perusteella (222 vastausta) yksittäisinä tapauksina myös seuraavia vikoja ja sairauksia:

- sydänvika 3
- kiilleaurioita 2
- allergia 16
- autoimmuunisairauksia 2
- diabetes 1
- hammaspuutoksia 26
- häntämutka 21
- haimasairaus 5
- maksasairaus 1
- munuaissairaus 3
- suolistosairaus 3
- ongelmia veren hyytymisessä 2
- hyvänlaatuisia kasvaimia 11
- pahanlaatuisia kasvaimia 12
- napatyri 1
- ihottumaa 15
- furunkuloosia 2
- herkkämahaisuutta 12
- anaalirauhasongelmia 11
- voimakasta niiskutusta 18
- epilepsia 1

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Welsh corgi pembroke Ryhmä: 1 FCI:n numero: 38 Hyväksytty FCI: 1.12.2010 Kennelliitto: 3.3.2011	
KÄYTTÖTARKOITUS:	Paimenkoira. FCI:n luokitus: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat Käyttökoetulosta ei vaadita.
YLEISVAIKUTELMA:	Matalaraajainen, voimakas, vankkarakenteinen, valpas ja toimelias. Pienikokoinen, voimakas ja kestävä koira.
TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:	Kuono-osan pituuden suhde kallo-osan pituuteen on 3 : 5.
KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE:	Rohkea ja työskentelyyn soveltuva. Avoin ja ystävällinen, ei koskaan hermostunut eikä vihainen
PÄÄ:	Muodoltaan ja vaikutelmaltaan kettumainen. Ilme tarkkaavainen ja älykäs. Kallo: Melko leveä, tasainen korvien välistä. Otsapenger: Kohtuullinen. Kirsu: Musta Kuono: Hieman kapeneva Leuat/hampaat /purenta: Leuat vahvat. Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta ts. yläetuhampaat peittävät tiiviisti aläetuhampaat ja ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden. Silmät: Pyöreät, keskikokoiset ja ruskeat, karvapeitteen väriin sointuvat. Eivät liian lähellä tai liian kaukana toisistaan. Korvat: Pystyt, keskikokoiset ja kärjestään hieman pyöristyneet. Kirsun kärjestä silmän kautta vedetty linja jatkuu korvan kärkeen tai lähelle sitä.
KAULA:	Melko pitkä.
RUNKO:	Keskipitkä ja ylhäältä katsottuna hieman kapeneva, lanne ei ole liian lyhyt. Selkälinja: Vaakasuora. Rintakehä: Leveä ja syvä, ulottuu selvästi eturaajojen väliin. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet.
HÄNTÄ:	Lyhyt, mieluiten luonnostaan. Typistetty: Lyhyt (Huom. Suomessa typistyskielto). Typistämätön: Selkälinjan tasolle kiinnittynyt. Koiran ollessa valppaana tai liikkeessä häntä on selkälinjaa korkeammalla.

ETURAAJAT:	Lavat: Viistot, 90°:n kulmassa olkavarteen nähden. Olkavarret: Kaartuvat rintakehän myötäisesti. Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset. Kyynärvarret: Lyhyet ja mahdollisimman suorat. Luusto on vankka aina käpäliin saakka. Etukäpälät: Soikeat; varpaat ovat vahvat, selvästi kaarevat ja tiiviisti yhdessä, keskimmäiset varpaat ovat hieman ulompia pitemmät. Päkiät ovat vahvat ja kaarevat, kynnet lyhyet.
TAKARAAJAT:	Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat lyhyet, vahvat ja joustavat. Luusto on vankka aina käpäliin saakka. Polvet: Hyvin kulmautuneet. Kintereet: Takaa katsottuna suorat. Takakäpälät: Kuten etukäpälät.
LIIKKEET:	Vapaat ja tehokkaat, eivät löysät eivätkä jäykät. Eturaajan askel on pitkä, ei liian korkea ja suhteessa takaraajan työntöön.
KARVAPEITE:	Karva: Keskipitkää ja suoraa, ei koskaan pehmeää, laineikasta eikä karkeaa; tiheä aluskarva.
VÄRI:	Yksivärinen punainen, soopeli, kellanruskea (fawn) tai musta punaruskein merkein (black & tan). Valkoisia merkkejä voi olla raajoissa, rinnassa ja niskassa, hieman valkoista päässä ja kuonossa sallitaan.
KOKO JA PAINO:	Säkäkorkeus: Noin 25 - 30 cm. Paino: Urokset 10 - 12 kg, nartut 9 - 11 kg.
VIRHEET:	Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.
HYLKÄÄVÄT VIRHEET:	Vihaisuus tai liiallinen arkuus. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
HUOM.	Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Näyttelytulosten perusteella voidaan suomalaisia welsh corgi pembrokeja pitää ulkonäöltään erinomaisina. Yli 50% kunakin vuonna syntyneistä jää kuitenkin ilman laatuarvostelupalkintoa, joten arvio rodun ulkonäöllisestä laadusta perustuu luonnollisesti vain siihen osaan kantaa, joka on näyttelyissä käynyt.

Taulukko 18. Näyttelykäynnit vuosina 2013–2018 syntyneet koirat ja niiden korkeimmat laatuarvostelupalkinnot.

	Pent uja	Näyt- telys- sä käy- neitä	Näyt- telys- sä käy- neitä %	Eri	Eri %	EH	EH %	H	H%	T	T%	EVA	EVA %	HYL	HYL%
2009	223	76	34 %	59	26 %	16	7 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2010	276	89	32 %	66	24 %	17	6 %	5	2 %	0	0 %	1	0 %	0	0 %
2011	215	96	45 %	82	38 %	12	6 %	2	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2012	43	18	42 %	17	40 %	1	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2013	215	80	37 %	58	27 %	20	9 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %
2014	217	72	33 %	61	28 %	10	5 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %	0	0 %
2015	223	87	39 %	72	32 %	14	6 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2016	290	97	33 %	79	27 %	16	6 %	2	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2017	232	49	21 %	34	15 %	13	6 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %
2018	245	17	7 %	12	5 %	5	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %

Taulukko 19. Kaikki welsh corgi pembrokeiden laatuarvostelut 2013-2018 (% tuloksista ja tulosten lukumäärä)

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	69% (1332 tulosta)	27% (523 tulosta)	3% (61 tulosta)	0% (2 tulosta)	0% (8 tulosta)	0% (6 tulosta)	1932 tulosta
Nuorten luokka	75% (1058 tulosta)	21% (303 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (3 tulosta)	0% (4 tulosta)	0% (1 tulosta)	1418 tulosta
Avoin luokka	66% (1576 tulosta)	29% (683 tulosta)	4% (102 tulosta)	0% (8 tulosta)	0% (7 tulosta)	0% (2 tulosta)	2378 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	92% (1427 tulosta)	7% (105 tulosta)	1% (18 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (2 tulosta)	0% (0 tulosta)	1552 tulosta
Veteraaniluokka	93% (805 tulosta)	6% (53 tulosta)	1% (6 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	866 tulosta
Yhteensä	76% (6198 tulosta)	20% (1667 tulosta)	3% (236 tulosta)	0% (14 tulosta)	0% (22 tulosta)	0% (9 tulosta)	8146 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Welsh corgi pembrokeille ei ole olemassa erillistä ulkomuodon jalostustarkastusta.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Welsh corgi pembroken rakenne ja tyyppi mahdollistavat käytön myös sen alkuperäisessä työssä karjakoirana. Kasvattajien tulee kuitenkin koko ajan huomioida jalostusvalinnoissaan ja ulkomuototuumareiden arvostellessaan, että anatomia pysyy liioittelemattomana ja tasapainoisena, jotta koira voisi liikkua tehokkaasti ja kestävästi.

4.4.4 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Rodunomaisessa etuosassa hyvin kulmautuneet eturaajat myötäilevät rintakehää ja raajat ovat cardiganin raajoja suuremmat. Olkavarren tulisi olla lähes yhtä pitkä lavan kanssa. Rodussa esiintyy niukkoja etukulmauksia ja liian lyhyitä olkavarsia, jotka heikentävät etuosan kestävyttä.

Welsh corgi pembroke on korkeuttaan pidempi, mutta pituus ei saa muodostua pitkästä lanneosasta vaan pitkästä, selkää tukevasta rintakehästä ja rintalastan tulee myös olla pitkä.

Welsh corgi pembroket ovat voimakkaita koiria, eivät ne saa kuitenkaan vaikuttaa raskailta tai kömpelöiltä. Koiralla tulee olla selvä maavara. Se ei kuitenkaan saa vaikuttaa ilmavalta, sillä se on yleensä seurausta puutteellisesta rintakehän syvyydestä, ei niinkään raajojen pituudesta.

Pembroket kehittyvät aikuisiksi hitaasti niin henkisesti kuin fyysisestikin. Nuorten koirien massakkuutta ja nopeasti valmiiksi kehittymistä ei tule ihannoida.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

1.1.2015 - 31.12.2019

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

1.1.2009 - 31.12.2012

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Kahden seuraavan sivun taulukossa on kaksikymmentä vuosina 2009-2018 eniten jälkeläisiä saanutta urosta ja narttua sekä yhteenveto niiden jälkeläisten saamista terveystuloksista.

Tarkastelujakson aikana syntyneistä jalostukseen oli käytetty yhteensä 171 urosta ja 258 narttua. Kahdenkymmenen käytetyimmän joukosta muotovalioita oli uroksista 12 ja nartuista kuusi.

Uroksen / nartun nimen perässä ovat sen omat viralliset tutkimustulokset seuraavassa järjestyksessä: lonkat / kyynärnivelet / silmät. Silmätarkastuslausunto on merkinnällä T, mikäli siinä ei ole ollut huomauttamista ja merkinnällä H, mikäli siinä on ollut huomauttamista. Mikäli terveystutkimusta ei ole, merkintä on ko. välissä tähti (*). Viimeisenä tiedoissa on näyttelytulos (valionarvo tai korkein näyttelypalkinto) ja mahdollisen tuontikoiran kotimaa. Taulukkoon merkitty lonkkanivelindeksi (ja arvosteluvarmuus) on ajalta tammikuu 2019. Taulukon tiedot on haettu päiväyksellä 14.2.2019.

Taulukko 20. Vuosina 2009-2018 eniten jalostukseen käytetyt welsh corgi pembroke urokset (Lonkkaindeksi tammikuun 2019 laskennan mukaisena)

#	Uros	S.vuosi	Lonkka indeksi	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Lonkat						Silmät	
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Tutkittu %	A %	B %	C %	D %	E %	Tutkittu %	Terve%
1	PROMISEHILL NO GREATER KISS BB/00/T/MVA	2010	102 (81%)	11	56	16	65	30	7	7	57	21	7	21	83
2	TRIAD PANORAMIC CC/00/T/MVA (USA)	2013	102 (80%)	11	55	16	86	48	5	14	52	24	5	34	84
3	CAAMORA J-LO ANN LINES DANCING WITH STARS AB/--/T/MVA (USA)	2010	95 (82%)	10	50	39	157	38	5	10	50	30	5	38	95
4	MISTYCOR CUSTOM MADE AT BERYLLOS BB/00/T/MVA (RUS)	2014	107 (75%)	9	49	1	4	33	0	43	29	29	0	16	100
5	CAAMORA SHAMQUIN I HAVE A DREAM FOR ANNLINE CB/00/T/MVA (USA)	2013	89 (79%)	9	47	5	31	40	0	5	53	37	5	23	91
6	DRAGONJOY FALLEN ANGEL BB/00/T/MVA (ITA)	2007	130 (79%)	7	44	26	109	33	33	44	17	6	0	41	59
7	ROWELLS BILLY THE KID CC/10/T/--	2008	110 (75%)	8	44	10	52	27	8	25	67	0	0	16	86
8	BERYLLOS BLACK CHARMER AA/00/T/VA-SERT	2012	102 (81%)	12	44	7	33	41	0	6	50	44	0	30	85
9	MISTYCOR OPEN HEART FOR LOVE CC/00/T/ERI (RUS)	2014	88 (71%)	7	41	2	3	26	0	0	33	56	11	17	100
10	ANDVOL HELLY BERRY CC/00/T/MVA (RUS)	2014	101 (71%)	8	40	3	12	24	0	38	12	50	0	25	90
11	HAYWIRE'S VERWOOD REGGAE CC/00/T/SERT	2008	101 (76%)	8	39	18	71	23	0	11	56	33	0	38	100
12	ANNLINE'S MY WAYS CHANCE BB/10/T/MVA	2005	103 (81%)	7	38	24	123	23	0	17	67	17	0	26	93
13	WALES TALE'S SPRING TIME CC/00/T/MVA	2008	95 (81%)	10	38	13	57	34	0	15	54	31	0	34	85
14	CRAIGYCOR MR BO JANGLES --/--/--/MVA	2006	116 (74%)	8	37	25	142	27	10	50	30	10	0	35	100
15	TRIAD DRESSED FOR SUCCESS BB/00/T/- (USA)	2015	113 (72%)	8	37	12	54	35	8	23	46	23	0	30	100
16	ANNLINE'S SPIRIT IN THE DANCE DD/00/T/MVA	2012	83 (77%)	7	36	2	13	31	0	0	44	44	11	19	71
17	HAYWIRE'S DON'T SAY A WORD CD/00/T/MVA	2010	99 (77%)	6	36	10	34	33	25	25	42	8	0	28	90
18	FIORD'S WARRIOR CC/10/T/MVA	2007	109 (78%)	7	34	12	45	32	0	45	45	9	0	32	82
19	ANNLINE'S REACH FOR THE STARS BB/00/T/MVA	2012	96 (77%)	8	33	3	25	21	0	14	29	57	0	9	100
20	FATIKON ÄLLÄ DD/00/T/-	2010	77 (71%)	7	33	0	0	21	0	0	29	43	29	15	80

Taulukko 21. Vuosina 2009-2018 eniten jalostukseen käytetyt welsh corgi pembroke nartut (Lonkkaindeksi tammikuun 2019 laskennan mukaisena)

#	Narttu	S.vuo si	Lonkka indeksi	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Lonkat						Silmät	
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Tutkittu %	A %	B %	C %	D %	E %	Tutkittu %	Terve %
1	CLOUDMOORE WHAT THE FOX SAY DD/00/T/SERT	2014	98 (73%)	3	25	3	16	28	0	0	71	29	0	16	75
2	SVARZEKOKS EXCLUSIVE GOLD CC/00/T/SERT	2008	79 (73%)	5	24	5	32	21	0	0	20	60	20	17	50
3	FATIKON INDISPENSABLE BA/00/T/EH	2007	105 (73%)	4	22	10	36	28	0	25	38	25	12	34	70
4	DAUSHAUFEN CHARMING FAME CC/00/T/EH	2007	104 (73%)	4	22	6	39	23	0	20	40	40	0	14	67
5	CLOUDMOORE VANILLA FUDGE AA/00/T/SERT	2009	111 (76%)	4	22	6	36	41	0	33	11	56	0	27	67
6	FATIKON COLLABORATOR BB/00/T/-	2011	110 (75%)	3	22	2	11	32	0	14	43	43	0	23	100
7	DREAMBOAT'S I'M SO PRETTY --/--/T/ERI	2007	98 (63%)	3	21	3	13	20	0	25	50	25	0	75	100
8	CLOUDMOORE APPLE OF MY EYE CC/00/T/MVA	2014	100 (69%)	3	21	0	0	14	0	0	100	0	0	10	100
9	SUONSYRJÄN BETTY BOOP BB/00/T/EH	2010	108 (70%)	4	19	3	12	11	0	100	0	0	0	16	100
10	SUUKKOSUUN LITTLE MISS PIGGY CC/00/T/ERI	2011	97 (65%)	2	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	NADEZHNY STRAZH VASILISA DD/00/T/H (RUS)	2014	85 (65%)	3	19	0	0	8	0	0	0	100	0	5	100
12	CLOUDMOORE BE MY LOVER CC/00/T/MVA	2012	91 (76%)	4	18	10	60	62	0	0	60	40	0	33	83
13	SUONSYRJÄN GOTTA BE GOOD AA/00/T/ERI	2013	118 (73%)	3	18	1	5	45	0	20	80	0	0	17	100
14	ANNLINE'S HOPE FOR NEW DESIGN BA/00/T/MVA	2009	111 (75%)	3	18	6	39	33	0	0	83	17	0	33	100
15	DAME FOX AMANDA DD/00/T/MVA	2006	87 (70%)	2	18	3	16	17	0	0	100	0	0	17	67
16	HAYWIRE'S PERDENDO --/--/T/MVA	2007	106 (58%)	4	17	10	44	18	0	0	33	67	0	18	100
17	CENNARDS DONNATELLA CC/00/T/ERI (NOR)	2010	102 (72%)	2	17	5	27	100	6	12	53	29	0	41	100
18	ZAUBER ONE PIECE OF GOLD CC/00/T/ERI	2012	86 (72%)	3	17	1	2	47	0	0	25	75	0	24	50
19	TSÄPÄKKÄ OONA CC/00/T/EH	2012	103 (73%)	2	17	4	26	59	10	10	60	20	0	41	100
20	WALES TALE'S GOTTA BE TREASURE CC/00/T/MVA	2011	97 (73%)	4	17	0	0	24	0	0	50	50	0	24	100

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

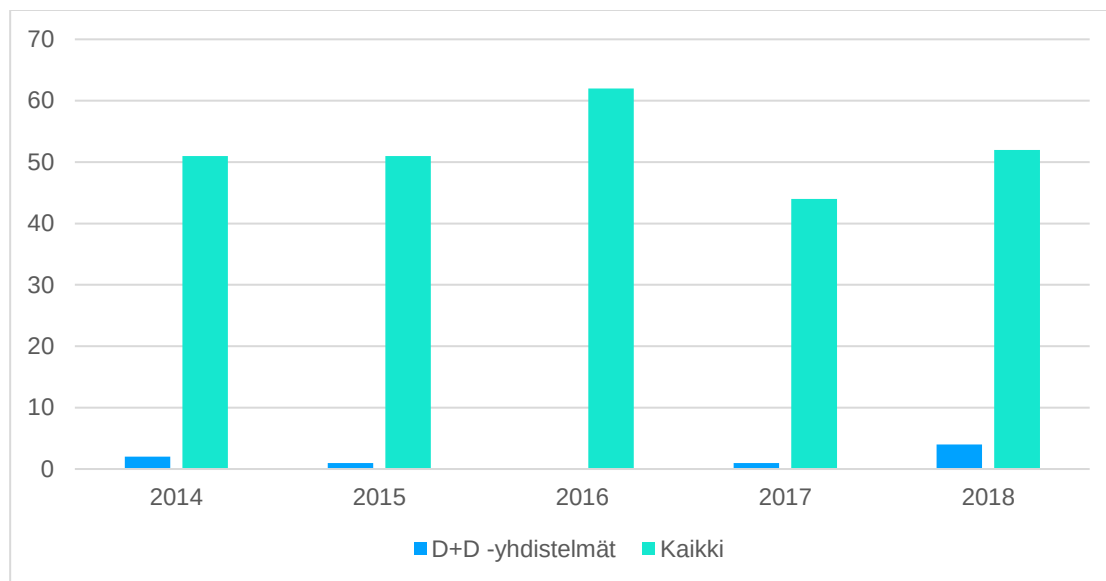
Tavoite	Toimenpide	Tulos
Pentueseurantalomakkeen sähköistäminen ja uusiminen	Luodaan lomake rotujärjestön sähköiseen järjestelmään ja tiedotetaan kasvattajia asiasta.	Toteutunut.
Seuran toimihenkilöiden koulutus	Osallistumiset mm. KoiraExpoon, jalostusneuvojen kursseille jne tarpeen mukaan.	Toteutunut vuosittain.
Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vuosittainen yhteenveto syksyisin	Ajetaan raportteja tietokannasta.	Toteutunut osittain. Terveyskyselyn tuloksia on hyödynnetty tarpeen vaatiessa Corgiset-lehden artikkeleihin.
Erikoisnäyttely		Toteutunut vuosittain. Rotua ovat arvostelleet kasvattajatuomarit Iso-Britanniasta ja Yhdysvalloista.
Kasvattajapäivät	Järjestetään ajankohtaisin ja toivotuin teemoin olosuhteissa, joissa yöpyminen on mahdollista.	Toteutunut vuosina 2016 ja 2018.
Annetaan kasvattajille neuvontaa ja ohjausta.	Käytetään hyväksi sähköisiä järjestelmiä.	Toteutuneet vuosittain.
Pidetään yhteyttä muihin rotujärjestöihin niin Pohjoismaissa kuin muuallakin maailmassa.		Toteutunut.
Julkaistaan jalostusaiheisia artikkeleita Corgiset-lehdessä.	Corgiset-lehtitiimi avustaa jalostustoimikuntaa artikkelien laatimisessa.	Toteutunut.
Kannustetaan corgin omistajia täyttämään koirastaan terveys- ja käyttäytymiskyselyn.	Aika-ajoin tiedotetaan sähköisestä kyselylomakkeesta Corgiset-lehdessä, rotujärjestön sosiaalisissa medioissa ja riippumattomilla corgiaiheisilla keskustelupalstoilla.	Toteutunut. Vastausmäärät ovat 4 vuodessa tuplautuneet.
Paimennustaipumustestaukset vuosittain.		Ei ole toteutunut. Nykyään tuotantoeläinten riski saada tarttuvia tauteja on vähentänyt koirien pääsyä tiloille paimennustaipumustestaustarkoituksissa.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Viimeisen viiden vuoden aikana keskimäärin 90% uroksista ja 80% nartuista jää jalostuksen ulkopuolelle.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa, annettiin suositus, jonka mukaan käytettäessä jalostukseen D-lonkkaista koiraa tulisi se yhdistää vain keskivertotulosta (C) paremman HD-lausunnon saaneeseen koiraan. Kynärpäiden osalta suositeltiin, että mikäli jalostukseen käytetään ED-asteen 2 saanutta koiraa, tulee toisen osapuolen olla terve (aste 0). Yhdistelmiä, joissa molempien vanhempien lonkkaniveldysplasian aste oli D, kuitenkin edelleen syntyi useampi vuosittain. Tämän johdosta Suomen Welsh Corgi Seura ry:n vuosikokouksessa keväällä 2019 päätettiin uudesta PEVISA-ohjelmasta, jonka mukaan D-lonkkaista ei voi parittaa toisen D-lonkkaisen kanssa.

Kaavio 13. Tehdyt D+D -yhdistelmät welsh corgi pembrokeilla vuosina 2014-2018

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Rodun jalostuspohja tulisi pitää mahdollisimman laajana suosimalla mahdollisimman monipuolisesti erisukuisten koirien jalostuskäyttöä ja välttämällä yksittäisten koirien liian runsasta jalostuskäyttöä. Myös rodun sukusiitosasteen mahdollista nousua tulee välttää. Uusien jalostusyksilöiden löytäminen nk. kotikoirista olisi suotavaa, joten kasvattajia suositellaan kannustamaan kasvattejaan PEVISA-ohjelman vaatimusten mukaisiin terveystarkastuksiin.

Käyttäytyminen ja luonne

Welsh corgi pembroke on aktiivinen ja sitkeä koirarotu, jonka alkuperäinen käyttötarkoitus oli toimia karjan kuljettajana ja maatalon yleiskoirana. Nykyään rodun pääasiallinen käyttötarkoitus on toimia seura- ja harrastekoirana. Tämä johtaa luonnollisesti karskin karjakoiraaluonteeseen seurakoiraumaistumiseen, eikä se aina ole nyky-yhteiskunnassa negatiivinen asia. Rohkeuden ja toimintakyvyn kustannuksella tätä luonnesärmien pehmenemistä ei tulisi kuitenkaan tehdä. Arkuus ja hermostuneisuus eivät saa rodussa lisääntyä.

Käyttöominaisuudet

Alkuperäiskäytössään welsh corgi pembroket kuljettivat karjaa pitkiäkin matkoja Walesin vaikeakulkuisissa maastoissa. Tämä edellytti ketteryyttä ja kestävyyttä, joka tarkoitti luonteen periksiantamattomuuden lisäksi anatomista tasapainoa ja hyvää yleisterveyttä. Näiden tulisi olla nykypäivänäkin ohjenuorana rodun jalostuksessa, jotta rotu pysyisi pitkäikäisenä jatkossakin.

Terveys ja lisääntyminen

Welsh corgi pembroket tulee säilyttää pitkäikäisinä, perusterveinä koirina ilman vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia. Rodulle ominainen kondrodystrofia tuo mukanaan terveysriskejä, jotka kohdistuvat erityisesti kyynär- ja varttinäluihin ja selkärangan kestävyuteen. Jalostukseen tulee käyttää vain näiltä osin oireilemattomia koiria.

Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan (kohta 3.5). Narttuja, jotka ensimmäisen pentueensa kohdalla eivät kyenneet synnyttämään luonnollisesti tai huolehtineet normaalisti jälkeläisistään ilman syytä, ei tulisi käyttää uudestaan jalostukseen, jotta rodussa oleva korkeahko keisarinleikkausprosentti saataisiin laskuun. Welsh corgi pembrokeilla on erinomaiset emonvaistot, joiden säilyttämistä tulee vaalia.

Ulkomuoto

Ulkomuodon osalta jalostuksen tavoitteena on tasapainoinen, alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa soveltuva kestävä ja liikunnallinen koira. Rodulle tyypilliseen matalaraajaisuuteen liittyy piirteitä, joiden liioittelu voi aiheuttaa koiralle terveysongelmia ja -riskejä. Näitä ovat liioitellun matalat raajat, liian käyrät eturaajat ja liian pitkistä lanneosasta tuleva rungonpituus, joiden esiintyvyyttä tulisi jalostuksellisin keinoin pyrkiä vähentämään.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Suomen Kennelliiton jalostusstrategia tuli voimaan vuoden 2012 alusta ja tavoiteohjelma vuoden 2013 alusta. Tavoiteohjelma sisältää toimenpiteitä, joilla toteutetaan jalostusstrategian kymmentä tavoitetta. Tavoiteohjelman mukaan esimerkiksi terveystutkimustulosten asteikon huonoin tulos sulkee koiran jalostuksen ulkopuolelle ja lähisukulaisyhdistelmät asetettiin rekisteröintikieltoon eli tiukka sukusiitos kiellettiin kokonaan. Yleinen jalostusstrategia ja tavoiteohjelma sitovat kaikkia Kennelliiton jäseniä ja toiminnassa mukana olevia.

1.1.2013 voimaan astunut PEVISA-ohjelma lisäsi huomattavasti welsh corgi pembroken luustokuvausaktiivisuutta. Yksi PEVISA-ohjelman käyttöönoton tarkoituksista oli saada kattavasti tietoa jalostuskoirien luustotilanteesta. Vuoden 2020 alusta voimaan tulleen PEVISA-ohjelman mukaan pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla lonkkakuvaus- ja kyynärkuvauslausunto tai kyynärnivelen inkongruenssilausunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Perinnöllistä kaihia, PRA:ta tai trD:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei kuitenkaan sulje koiraa jalostuksesta. Jos koiralla on todettu mRD, gRD tai PPM, on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveen koiran kanssa. Lisäksi D-lonkkaiselle saa käyttää vain A-, B- tai C-lonkkaista parituskumppania.

Lisäksi welsh corgi pembrokella on PEVISA-ohjelmassa seuraava rotukohtainen erityisehto: nartun pitää astutushetkellä olla vähintään 18 kk ikäinen ja uroksen vähintään 12 kk ikäinen. Tämä ehto on ensimmäisen kerran tullut voimaan jo 1.1.2013.

Rotujärjestö suosittelee hyödyntämään muita saatavilla olevia terveystutkimuksia kuten virallisia selkäkuvauksia ja polvilausuntoja.

Suomen Kennelliiton hallituksen kokouksessaan 7/08 tekemän päätöksen mukaan kahden luonnontöpöhäntäisen koiran (T-box-mutaatio) parittaminen keskenään on kielletty.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle, uusintayhdistelmille ja sukusiitosprosentille

Jotta tehollinen populaatiokoko pysyisi mahdollisimman laajana, Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunta suosittaa, että jalostukseen käytettävien uroksien elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5% neljän viimeisen vuoden rekisteröintimääristä. Tämä tarkoittaa nykyisillä rekisteröintimäärillä 53 jälkeläistä (vuodet 2015-2018).

Uusintayhdistelmät eivät ole toivottavia. Yksittäisten yhdistelmien sukusiitosasteen ei tulisi olla viidellä polvella laskettuna yli 6,25%.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Koiranomistajia kannustetaan osallistumaan koiriensa kanssa erilaisiin luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin sekä terveystarkastuksiin.

Sähköisenä rotujärjestön internetsivuilla olevaa terveys- ja käyttäytymiskyselyä nostetaan vuosittain esille ja sen tuloksista tehdään tarvittaessa yhteenvetoja ja analyysejä, joiden antama informaatio jalkautetaan jäsenistölle.

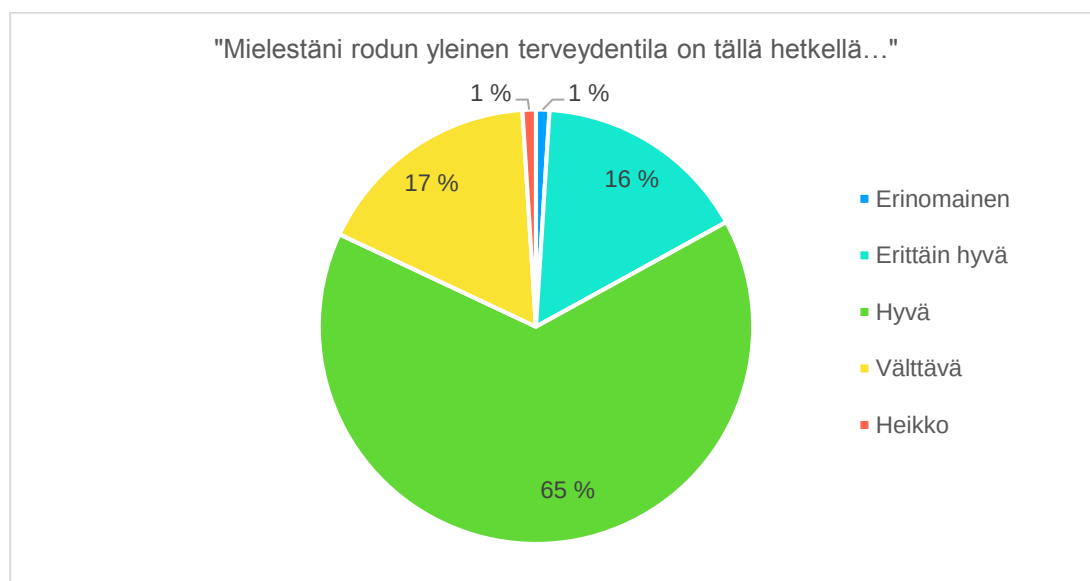
Pentueseurantalomakkeen sähköistämällä toivotaan enemmän tietoa syntyneistä pentueista ja synnytyksien kulusta.

Suomen Welsh Corgi Seura ry ylläpitää nk. pentulistaa, joka on avoin kaikille jäsenten kasvattamille pentueille. Yhdistyksestä annetaan myös rotuneuvontaa sitä haluaville.

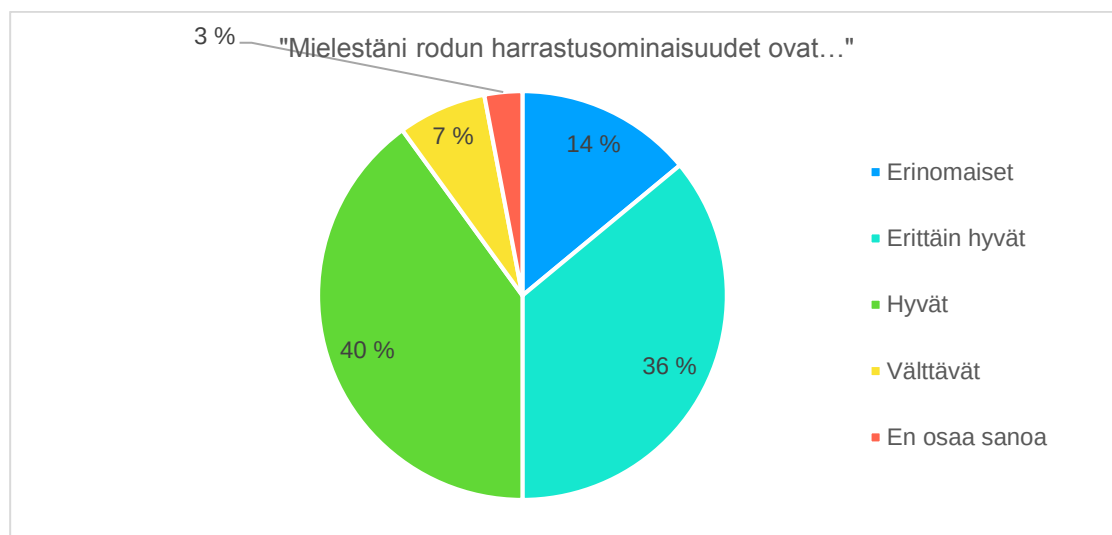
Ulkomuototuomarien erikois- ja täydennyskoulutusta järjestetään kysynnän mukaan. Corgiset-lehteä lähetetään suomalaisille ulkomuototuomareille, jotta heidän rotutuntemuksensa syvenyisi.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rotujärjestön terveys- ja käyttäytymiskyselyssä vastaajille on annettu mahdollisuus ottaa kantaa heidän mielestään rodussa esiintyviin heikkouksiin ja vahvuuksiin.

Kaavio 14. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat ottivat myös kantaa rodun yleiseen terveydentilaan.

Kaavio 15. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat ottivat myös kantaa rodun harrastusominaisuuksiin

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä annetuissa vastauksissa osa vastaajista koki nk. tittelijalostuksen uhkaavaksi. On toki ymmärrettävää, että menestyneet koirat, etenkin urokset, vetävät puoleensa jalostusvalintoja suunniteltaessa. Toivottavaa kuitenkin olisi, että näyttelysaavutukset painaisivat valintatilanteissa luonne- ja terveysasioita vähemmän. Rotujärjestö on tarjonnut uroksenomistajille mahdollisuuden tarjota uroksiaan jalostukseen Internet-sivuillaan ja tällä tavoin luonut kasvattajille mahdollisuuden löytää sopiva, ehkä kokonaan aiemmin käyttämätön uros nartulleen.

Suomen welsh corgi seura ry teetti omassa Facebook-ryhmässä helmikuussa 2019 jäsenilleen kyselyn, jossa welsh corgi pembrokea tarkasteltiin SWOT- analyysin avulla. Vastaajissa oli sekä rodun kasvattajia että harrastajia. Kyselystä saatuja vastauksia apuna käyttäen rotujärjestö tarkasteli rodun vahvuuksia, heikkouksia, uhkia ja mahdollisuuksia.

Taulukko 28. SWOT-analyysi rodusta welsh corgi pembroke

Vahvuudet	Heikkoudet
<u>Rotu</u> • Monipuolisesti nyky-yhteiskuntaan soveltuva niin kooltaan, luonteeltaan kuin nykyisiltä käyttöominaisuuksiltaan seura- ja harrastekoirana. • Soveltuu monenlaisille ihmisille erilaisiin ympäristöihin. Sopeutumiskykyinen, älykäs ja suuri halu tehdä yhteistyötä ihmisen kanssa • Karvapeitteeltään helppohoitoinen ja säänkestävä. <u>Terveystila</u> • Perusterveys, ei yleistyneitä vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia <u>Lisääntyminen</u> • Erinomaiset emo-ominaisuudet <u>Jalostuspohja</u> • Suomessa ei nk. matador-jalostusta. • Jalostusmateriaalia tuotu ulkomailta ja saatavissa sieltä lisääkin. <u>Rotujärjestö</u> • Kaikkien corginystävien yhdistys • Laadukas jäsenjulkaisu ja aktiiviset sosiaalisen median viestintäkeinot käytössä • Aktiiviset alaosastot Suur-Helsingissä, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa ja Pohjois-Suomessa	<u>Rotu</u> • Mielikuva rodusta ja sen terveydentilasta etenkin rotua tuntemattomilla kovin huono. <u>Terveystila</u> • Kondrodystrofian vaikutukset luustoon (selkä ja eturaajat) ja niveliin. • Julkisen terveystietorekisterin puutteessa tieto sairauksista jää helposti vain omistajien ja kasvattajien tietoon ”hiljaiseksi tiedoksi”. • Puutteet anatomisessa tasapainossa ja rintalastan pituudessa ovat riskitekijöitä myös terveydelle <u>Lisääntyminen</u> • Synnytysvaikeudet, sektioiden yleisyys <u>Jalostuspohja</u> • Rotujärjestön uroslistalla ei ilmoitella uroksista. • Merkittävä osa koirista jää nk. kotikoirina terveystarkastamatta ja jalostusmateriaalin ulkopuolelle. <u>Rotujärjestö</u> • Valtakunnallisen yhdistyksen on toisinaan vaikeaa olla lähellä kaikkia jäseniä.

Uhat <u>Rotu</u> - Rodun suosion voimakas kasvu tuo mukanaan riskin määrän lisäämiseen laadun kustannuksella ja äärimmilleen vietyä jopa pentutehtailuun. Tällä on vaikutuksia mm. rodun luonne- ja terveysominaisuuksiin sekä rotutietouteen. - Suosion kasvu voi lisätä myös aikuisten kodinvaihtajien määrää. <u>Terveydentila</u> - Virallisen INC-kuvausmahdollisuuden viivästyminen - Rodulle ominaiset anatomiset piirteet voivat tuoda mukanaan liioittelua (esim. mataluus, rungon pituus) <u>Lisääntyminen</u> - Luonnollisten synnytysten harvinaistuminen <u>Jalostuspohja</u> - Geenipohjan kapeneminen - Yksittäisten uroksien liikakäyttö <u>Rotujärjestö</u> - Rotujärjestön toiminta koetaan kaukaiseksi. Perinteinen yhdistystoiminta ei enää kiinnosta.	Mahdollisuudet <u>Rotu</u> - Rodun suosioon vastaaminen rotutietouden jakamisella ja vastuullisella jalostuksella hallitusti pentuemääriä lisäämällä. - Rodun harrastus- ja luonneominaisuuksien tuominen monipuolisesti esille esimerkiksi matalan kynnyksen harrastepäivissä. <u>Terveydentila</u> - Rotujärjestön ja kasvattajien toimet terveystutkimustulosten lisääntymiseksi myös nk. kotikoirien osalta. - Geenitestausmahdollisuuksien lisääntyminen <u>Lisääntyminen</u> - Luonnollisesti synnyttävien narttujen arvostus <u>Jalostuspohja</u> - Kasvattajien välisen yhteistyön lisääntyminen. - Harvinaisempien sukulinjojen tuominen maailmalta. <u>Rotujärjestö</u> - Rotujärjestötoiminnan merkityksen kasvattaminen muuttamalla toimintatapoja nykyaikaa vastaaviksi hyödyntäen esimerkiksi sosiaalisen median keinoja. Yhdistys jalkautuu näin jokaisen corginomistajan lähelle. Yhdistystoiminta koetaan tärkeäksi ja jäsenmäärä kasvaa. - Alaosastotoiminnan alueellisen kattavuuden lisääntyminen
--	--

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Jatkuvia toimenpiteitä ovat:

- Jalostussuosituksista tiedotetaan yhdistyksen kotisivuilla
- Terveyskysely ja kannustaminen vastaamaan siihen
- Pentueseurantalomake
- Rotu- ja jalostusneuvonnan antaminen
- Maailmanlaajuisesti yhteydenpito rodun rotujärjestöihin ja rodun terveydentilan seuranta

Vuosittaisia toimenpiteitä ovat:

- Jalostussuosituksista tiedotetaan Corgiset-lehdessä
- Tiedottaminen terveyskyselyssä esiin nousseista merkityksellisistä asioista, tiedon hyödyntäminen Corgiset-lehden artikkeleissa ja tarvittaessa toimenpiteisiin ryhtyminen
- Seuran toimihenkilöiden koulutus
- Erikoisnäyttely
- Ulkomuototuomarien erikoiskoulutus ja koearvostelutilaisuus
- PEVISA- ja vuositilastojen julkaiseminen ja tarvittaessa niiden analysointi rotujärjestön internetsivuilla

Lisäksi:

- Kasvattajapäivät vuosina 2020, 2022 ja 2024

7. LÄHTEET

- <http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys> (Tammikuu 2019)
- <http://www.corgiseura.net> (Tammikuu 2019)
- Suomen Welsh Corgi Seura ry vuosikirjat ja Extrat
- Suomen Welsh Corgi Seura ry:n aiemmat jalostuksen tavoiteohjelmat
- KoiraNet -tietokanta: <http://jalostus.kennelliitto.fi> (Tammikuu 2019)
- Svenska Welsh Corgi Klubben www.swck.org (Tammikuu 2019)
- Terveyskyselyn yhteenvedot (31.12.2018)

8. LIITTEET

1. MH-luonnekuvaus, tulkintaohje ja MH-kuvauksessa käyneet welsh cogi pembrokot

MH-LUONNEKUVAUS

(lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/mh-luonnekuvaus>)

MH:n tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa.

Mitä on MH-luonnekuvaus?

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduttain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.

MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota. Luonnekuvauksen aikana kaksi kuvaajaa tarkastelevat koiran luonteenominaisuuksia kuten leikkisyyttä, pelkoa, saalisviettiä ja sosiaalisuutta. Jokainen ärsytystilanne aloitetaan samalla tavalla kaikille koirille. Koiran osoittaessa vähäistä kiinnostusta tai se ei kiinnostu ollenkaan, ei osiota tehdä erilaiseksi tai kiinnostavammaksi koiran aktivoimiseksi. Koiran käsittely ja ärsytystilanteet ovat jokaiselle voimakkuudeltaan ja järjestelyiltään samanlaiset. Osiot päätetään siten, ettei siitä koidu koiralle uutta ärsytystilannetta. Ajalla on suuri merkitys koiran palautumiselle ja siksi eri toimenpiteet suoritetaan tietyn aikavälein.

Koiralle annetaan palautumiseen riittävästi aikaa. Jotkut koirat selvittävät tilanteen jo kaukaa. Koiran epäröidessä tutustuttamista jatketaan. Arkojen koirien kanssa voidaan joutua ylittämään aikarajat.

Millä roduilla on osallistumisoikeus?

Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään 18 kuukauden ikäisiä.

Mikä on kuvauksen tarkoitus?

MH:n tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduttain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.

Miten kuvaukseen pääsee?

Eri puolilla Suomea järjestettävien MH-luonnekuvausten ilmoittautumistiedot löytyvät Palveluskoiraliiton sivuilla olevasta koekalenterista.

MH-luonnekuvauksen osioiden tulkinta

1. Kontakti (1a, 1b, 1c)

Kontaktin tervehtimisosiossa (1a) kuvataan koiran valmiuksia ottaa kontaktia tai ja vastata kontaktiin vieraiden ihmisten kanssa. Yhteistyössä (1b) arvioidaan, lähteekö koira testinohjaajan mukaan ja miten. Käsittelyssä (1c) kuvataan antaako koira käsitellä itseään ja millä tavoin se käyttäytyy käsittelytilanteessa.

2. Leikki 1 (2a, 2b, 2c)

Leikissä kuvataan koiran kykyä leikkiä esineellä ja taistella testinohjaajan kanssa. Leikkihalussa (2a) arvioidaan, leikkiikö koira, onko se innokas ja aktiivinen. Tarttumisessa (2b) arvioidaan, tarttuuko koira esineeseen, ja jos tarttuu niin miten. Leikkihalu- ja tarttumisosiot suoritetaan kahdesti, ja kummastakin kuvataan lomakkeeseen aktiivisempi. Puruotteessa ja taisteluhalu (2c, taisteluleikki testinohjaajan kanssa) arvioidaan, tarttuuko koira esineeseen, ja jos taistelee niin miten.

3. Takaa-ajo (3a, 3b, 3a, 3b)

Takaa-ajossa pyritään selvittämään koiran halua ajaa takaa (3a) loittonevaa kohdetta, saalista ja tarttua (3b) siihen. Takaa-ajo tilanne suoritetaan kahteen kertaan, joista molemmat kuvataan lomakkeeseen.

4. Aktiviteetti

Kuvataan koiran reaktioita kolmen minuutin ajan tilanteessa, jossa ohjaaja on täysin passiivinen. Aktiviteetissa on mahdollisuus saada viitteitä koiran hermorakenteesta.

5. Etäleikki (5a, 5b, 5c, 5d, 5e)

Etäleikissä kuvataan koiran kykyä yhteistyöhön vieraan ihmisen kanssa välimatkan päässä ohjaajastaan. Kuvataan,

kiinnostuuko koira vieraasta ja ensin hieman epämääräiseltä vaikuttavasta, mutta myöhemmin leikkiin kutsuvasta ihmisestä. Kiinnostuksessa kuvataan, kiinnostuuko koira etäleikkijästä ja miten (5a). Uhka/aggressio-osassa (5b) arvioidaan osoittaako koiran uhkauseleitä vierasta ihmistä kohtaan. Uteliaisuudessa (5c) kuvataan, lähteekö koira etäleikkijän luo ja miten. Leikkihalussa (5d) arvioidaan osoittaako koira leikkihalua, tarttuuko esineeseen ja vetääkö vastaan. Yhteistyössä (5e) arvioidaan koiran aktiivisuutta etäleikkijän kanssa.

6. Yllätys (6a, 6b, 6c, 6d, 6e)

Yllätyksessä eli haalarilla kuvataan koiran valmiutta toimia yllättävässä tilanteessa. Pelko-osiossa (6a) kuvataan, pysähtyykö koira, väistääkö tai pakeneeko se. Uhka/aggressio-osiossa (6b) arvioidaan osoittaako koira uhkauseleitä tai hyökkääkö se. Uteliaisuudessa (6c) kuvataan missä vaiheessa koira menee haalarin luo. Jäljelle jäävässä pelossa (6d) arvioidaan, onko koiran liikkumisnopeudessa vaihtelua tai väistämistä, ja vastaavasti jäljelle jäävässä kiinnostuksessa (6e) osoittaako koira kiinnostusta haalaria kohtaan.

7. Ääniherkkyys (7a, 7b, 7d, 7c)

Ääniherkkydessä kuvataan koiran reaktioita yllättävän äänen yhteydessä. Pelko-osiossa (7a) kuvataan millä tavoin koira toimii äänen kuullessaan – pysähtyykö, väistääkö tai pakeneeko se. Uteliaisuusosiossa (7b) kuvataan, meneekö koira laitteen luo ja missä vaiheessa. Jäljellejäävässä pelossa (7c) arvioidaan, onko koiran liikkumisnopeudessa vaihtelua tai väistämistä, ja vastaavasti jäljellejäävässä kiinnostuksessa (7d) osoittaako koira kiinnostusta ja minkälaista laitetta kohtaan.

8. Aaveet (8a, 8b, 8c, 8d, 8e)

Aaveissa kuvataan koiran reaktioita, kun uhkaavasti liikkuvat koiran näkökulmasta tuntemattomat kohteet lähestyvät hitaasti edestäpäin kohti koira. Aave-osassa kaksi toisistaan 25 metrin päässä ja 20 metrin päässä koirasta olevaa valkokaapuista aavetta lähestyy vuoron perään liikkuen kohti koira. Aaveiden ollessa noin 4 metrin päässä koirasta (jos koira ohjaajan edessä tai sivulla) tai ohjaajasta (koira ohjaajan takana) ne pysähtyvät ja kääntyvät ympäri samalla laskien kätensä alas siten, että koira voi nähdä kädet. Ohjaaja päästää tässä vaiheessa otteensa koiran taluttimesta. Koiralle annetaan tarvittaessa tukea siten, että ohjaaja siirtyy ohjeiden mukaisesti lähemmäksi aavetta ja lopulta voi riisua aaveelta hupun päästä, jotta koira näkee hupun alla olevan ihmisen. Uhka/aggressio (8a) osiossa arvioidaan osoittaako koira uhkauseleitä. Tarkkaavaisuudessa (8b) kuvataan, miten koira tarkkailee aaveita. Pelko-osiossa (8c) arvioidaan, pelkääkö koira ja missä se seisoo. Uteliaisuudessa (8d) kuvataan miten ja milloin koira menee katsomaan aavetta. Kontaktinotossa (8e) kuvataan miten koira ottaa kontaktia aaveeseen.

9. Leikki 2 (9a, 9b)

Kuvataan koiran kykyä leikkiä esineellä ja verrataan ovatko reaktiot muuttuneet ensimmäisien leikkien jälkeen. Reaktioiden muuttuminen voi kertoa siitä, että koira ei ole palautunut kunnolla eri osioista, tai koiralla on saattanut olla erittäin hauskaa, kun kerrankin kaikenlaista jännää on tapahtunut. Toinen leikki on samanlainen kuin ensimmäinenkin, sillä erotuksella vain, että se tehdään ainoastaan kertaalleen eikä siihen liity enää koiran ja testinohjaajan taisteluleikkiä.

10. Ampuminen

Ohjaaja päättää aina ammutaanko laukaukset koiralle. Ampumisessa kuvataan koiran reaktioita laukausten yhteydessä, miten se käyttäytyy kuullessaan laukauksia. Koiran reaktioita kuvataan sekä aktiivisena (koira leikkii tai juoksee) että passiivisena. Tässä osiossa voidaan käyttää koiran omaa lelua. Arvio koiran käyttäytymisestä laukauksien aikana kuvaa koiran reaktioita, ei koiran pelon määrää – vain kohta 5 kuvastaa koiran pelkoa.

Koiranohjaajalle annettava palaute

Koiranohjaajalle annetaan kuvauksen päätyttyä kirjallisen täytetyn kuvauslomakkeen lisäksi suullinen palaute, jossa kerrotaan miten koira reagoi eri osioissa. Yhteenvetona kuvaustuloksista kerrotaan havaintoja koiran sosiaalisuudesta, uteliaisuudesta, peloista, aggressioista, jäljelle jäävistä reaktioista, leikistä (alus/lopussa), miten koira tarttui esineeseen ja miten koira reagoi laukauksiin. Kuvaustulos tallennetaan OmaKoiraan koiran tietoihin.

Welsh corgi Pembroke
Jalostuksen tavoiteohjelma

LIITE 1

	1	2	3	4	5
1a. KONTAKTI Tervehtiminen	Torjuu kontaktia, murisee tai yrittää purra	Välttää kontaktia, väistää	Hyväksyy kontaktin vastaamatta siihen, ei väistä	Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen	Mielistelevä kontaktinotossa, hyppii, vinkuu, haukkuu, jne.
1b. KONTAKTI Yhteistyö	Ei lähden vieraan ihmisen mukaan / <i>Ei kokeilla</i>	Lähtee mukaan haluttomasti	Lähtee mukaan, mutta ei ole kiinnostunut TO:sta	Lähtee mukaan halukkaasti, kiinnostuu TO:sta	Lähtee mukaan hyvin innokkaasti, erittäin kiinnostunut TO:sta
1c. KONTAKTI Käsittely	Torjuu murisemalla ja/tai yrittää purra	Väistää tai hakee tukea ohjaajasta	Hyväksyy käsittelyn	Hyväksyy ja ottaa kontaktia	Hyväksyy ja vastaa liioitellulla kontaktilla
2a. LEIKKI 1 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/vähenee	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen
2b. LEIKKI 1 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	Ei tartu, nuuskii esinettä	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	Tarttuu heti koko suulla	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista
2c. LEIKKI 1 Puruote ja taisteluhalu	Ei tartu esineeseen	Tarttuu viiveellä - irrottaa/pitää, ei vedä vastaan	Tarttuu, vetää vastaan, mutta irrottaa ja tarttuu uudestaan/ <i>Korjailee otetta</i>	Tarttuu heti koko suulla, vetää vastaan kunnes TO irrottaa	Tarttuu heti koko suulla, vetää tempoo, ravistaa - kunnes TO irrottaa
3a. TAKAA-AJO	Ei aloita ☐ ☐	Aloittaa, mutta keskeyttää ☐ ☐	Aloittaa etenemisen hitaasti, voi lisätä vauhtia, seuraa koko matkan saalista ☐ ☐	Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saaliille ☐ ☐	Aloittaa heti kovalla vauhdilla juosten saaliin ohi, voi kääntyä saaliille ☐ ☐
3b. TARTTUMINEN	Ei kiinnostu saaliista/ <i>Ei juokse perään</i> ☐ ☐	Ei tartu, nuuskii saalista ☐ ☐	Tarttuu saaliiseen epäröiden tai viiveellä ☐ ☐	Tarttuu heti saaliiseen, mutta irrottaa ☐ ☐	Tarttuu heti saaliiseen, pitää sitä suussaan vähintään 3 sekuntia ☐ ☐
4. AKTIVITEETTITASO	Tarkkailematon, kiinnostumaton, passiivinen	Tarkkailevainen, rauhallinen, voi istua, seistä tai maata	Tarkkailevainen ja enimmäkseen rauhallinen, yksittäisiä toimintoja	Tarkkailevainen, toiminnot tai rauhattomuus lisääntyy vähitellen	Toiminnot vaihtelevat nopeasti osion aikana/ <i>Rauhaton koko ajan</i>
5a. ETÄLEIKKI Kiinnostus	Ei kiinnostu avustajasta	Tarkkailee avustajaa, välillä taukoja	Kiinnostunut avustajasta, seuraa ilman taukoja	Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä lähtöyrityksiä	Erittäin kiinnostunut avustajasta, toistuvia lähtöyrityksiä
5b. ETÄLEIKKI Uhka/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. osassa	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. tai toisessa osassa	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. osassa	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. ja toisessa osassa.
5c. ETÄLEIKKI Utellaisuus	Ei saavu avustajan luo	Saapuu linjalle aktiivisen avustajan luo	Saapuu piilossa olevan puhuvan avustajan luo	Saapuu avustajan luo epäröiden tai viiveellä	Saapuu avustajan luo suoraan ilman apua
5d. ETÄLEIKKI Leikkihalu	Ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - voi tarttua varovasti, mutta ei vedä	Tarttuu, vetää vastaan, voi irrottaa ja tarttua uudelleen	Tarttuu, vetää vastaan, ei irrota

Welsh corgi Pembroke
Jalostuksen tavoiteohjelma

LIITE 1

5e. ETÄLEIKKI Yhteistyö	Ei osoita kiinnostusta	Kiinnostuu, mutta keskeyttää	On kiinnostunut leikkivästä avustajasta	Kiinnostunut leikkivästä sekä passiivisesta avustajasta	Houkuttelee myös passiivista avustajaa leikkimään
6a. YLLÄTYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	Kyykistyy ja pysähtyy	Väistää kääntämättä pois katsetaan haalarista	Pakenee enintään 5 metriä	Pakenee enemmän kuin 5 metriä
6b. YLLÄTYS Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja hyökkäyksiä, voi purra
6c. YLLÄTYS Utellaisuus	Menee haalarin luo, kun se on laskettu maahan/ <i>Ei mene ajoissa</i>	Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	Menee haalarin luo, kun ohjaaja seisoo sen edessä	Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	Menee haalarin luo ilman ohjaajan apua
6d. YLLÄTYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihtelua tai väistämistä	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla
6e. YLLÄTYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta haalariin	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria yhdellä ohituskerralla	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohituskerralla	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa väh. kahdella ohituskerralla
7a. ÄÄNIHERKKYYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	Kyykistyy ja pysähtyy	Väistää kääntämättä pois katsetaan	Pakenee enintään 5 metriä	Pakenee enemmän kuin 5 metriä
7b. ÄÄNIHERKKYYS Utellaisuus	Ei mene katsomaan	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja seisoo sen vieressä	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	Menee räminälaitteen luo ilman apua
7c. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita tai väistämistä	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla
7d. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta räminälaitetta kohtaan	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta yhdellä ohituskerralla	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta väh. kahdella ohituskerralla	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa väh. Kahdella ohituskerralla
8a. AAVEET Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	Osoittaa uhkauseleitä ja useampia hyökkäyksiä
8b. AAVEET Tarkkaavaisuus	Yksittäisiä vilkaisuja, ja sen jälkeen ei kiinnostusta/ <i>Ei kiinnostu lainkaan</i>	Katselee aaveita silloin tällöin	Tarkkailee aaveita, pitkiä taukoja, kumpaakin puolet ajasta tai koko ajan toista	Tarkkailee aaveita, lyhyitä taukoja	Tarkkailee molempia aaveita koko osion ajan
8c. AAVEET Pelko	On ohjaajan edessä tai sivulla	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, pientä välimatkanottoa	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, vaihtelee paon ja kontrollin välillä	On enimmäkseen ohjaajan takana, vaihtelee paon ja kontrollin välillä	Peruuttaa enemmän kuin taluttimen mitan tai lähtee paikalta / <i>Pakenee</i>

Welsh corgi Pembroke
Jalostuksen tavoiteohjelma

LIITE 1

8d. AAVEET Uteliaisuus	Menee katsomaan, kun ohjaaja on ottanut avustajalta hupun pois / <i>Ei mene ajoissa</i>	Menee katsomaan, kun ohjaaja puhuu avustajan kanssa ja houkuttelee koiraa	Menee katsomaan, kun ohjaaja seisoo avustajan vieressä	Menee katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puoleenväliin	Menee katsomaan ilman apua
8e. AAVEET Kontaktinotto aaveeseen	Torjuu kontaktia/ <i>Ei mene ajoissa</i>	Hyväksyy avustajan tarjoaman kontaktin, mutta ei vastaa siihen	Vastaa avustajan tarjoamaan kontaktiin	Otaa itse kontaktia avustajaan	Innostunutta kontaktinottoa avustajaan, esim. hyppii tai vinkuu
9a. LEIKKI 2 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/ vähenee	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen
9b. LEIKKI 2 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	Ei tartu, nuuskii esinettä	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	Tarttuu heti koko suulla	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista
10. AMPUMINEN	Ei häiriinny, havaitsee nopeasti ja sen jälkeen täysin välinpitämätön	Häiritsevyyttä lisääntyy leikin/passiivisuuden aikana, sen jälkeen välinpitämätön	Kiinnostuu laukauksista, yleisöstä tms, mutta palaa leikkiin/passiivisuuteen	Keskeyttää leikin/ passiiv., lukkiutuu yleisöä, laukauksia tms kohden, ei palaa leikkiin/ passiivisuuteen	Häiriintynyt, pelokas / <i>Yrittää paeta / Ohjaaja luopuu ampumisesta</i>

Welsh corgi Pembroke
Jalostuksen tavoiteohjelma

LIITE 1

MH-kuvauksessa käyneiden welsh corgi pembrokeiden MH-kuvaukset osa-alueittain

Koiran nimi	Wickham O'r Tirroed Isel	Wales Tale's My First Tri Dream	Promisehill Irish Rose	Puksipuun Tulisuudelma	Munrony's Aramis	Region's Breezy Dream	Cloudmoore Hottest Fire Fox	Fatikon Heartbraker	Munrony's Call Me Maybe	Myway's Lawdy Miss Clawdy	Suukkosuun Pink Passion (ohj. kesk.)
Sukupuoli	u	n	n	n	u	n	n	n	n	n	n
Kontakti tervehtiminen	2	4	4	4	4	4	4	3	4	4	
Kontakti yhteistyö	4	4	3	3	4	3	4	3	2	1	
Kontakti käsittely	3	2	3	3	3	3	3	3	2	4	
Leikki1 leikkialu	1	3	4	3	4	2	4	4	3	4	
Leikki 1 tarttuminen	1	3	4	2	3	1	3	4	2	2	
Leikki 1 puruote ja taisteluhalu	1	1	3	1	3	1	3	3	1	1	
Takaa-ajo 1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	
Takaa-ajo 2	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	
Tarttuminen 1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	
Tarttuminen 2	4	2	1	1	1	1	1	1	1	1	
Aktiviteettitaso	4	3	3	2	4	3	2	3	3	3	
Etäleikki, kiinnostus	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2	
Etäleikki uhka/aggressio	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Etäleikki, uteliaisuus	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	
Etäleikki, leikkialu	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1	
Etäleikki, yhteistyö	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	

Welsh corgi Pembroke
Jalostuksen tavoiteohjelma

LIITE 1

Koiran nimi	Wickham O'r Tirroed Isel	Wales Tale's My First Tri Dream	Promisehill Irish Rose	Puksipuun Tulisuudelma	Munrony's Aramis	Region's Breezy Dream	Cloudmoore Hottest Fire Fox	Fatikon Heartbraker	Munrony's Call Me Maybe	Myway's Lawdy Miss Clawdy	Suukkosuun Pink Passion (ohj. kesk.)
Yllätys, pelko	3	2	1	2	3	3	2	2	3	3	
Yllätys, puolustus/aggressio	2	1	1	1	1	1	1	3	3	2	
Yllätys, uteliaisuus	2	1	4	1	2	2	3	2	2	1	
Yllätys, jäljellejäävä pelko	1	1	1	1	1	2	1	1	2	4	
Yllätys, jäljellejäävä kiinnostus	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	
Ääniherkkyys, pelko	3	4	3	3	5	4	1	3	3	3	
Ääniherkkyys, uteliaisuus	2	1	2	1	2	1	5	5	3	1	
Ääniherkkyys, jäljellejäävä pelko	2	1	2	4	1	1	1	1	1	4	
Ääniherkkyys, jäljellejäävä kiinnostus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Aaveet, puolustus/aggressio	1	1	2	1	3	1	1	2	1	2	
Aaveet, tarkkaavaisuus	1	3	4	3	3	3	3	3	5	3	
Aaveet, uteliaisuus	3	2	2	1	1	1	3	4	1	1	
Aaveet, pelko	3	2	2	1	1	1	3	4	1	1	
Aaveet, kontaktinotto aaveeseen	4	4	4	1	3	3	4	4	1	1	
Leikki 2, leikkialu	1	1	3	2	3	1	3	4	3	3	
Leikki 2, tarttuminen	1	1	4	1	4	1	4	4	2	2	
Ampuminen	4	3	5a	5a	5a	3	5a	5a	4	5a	